

EPISTOLA
S. PETRI,
PRIMA,

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE,	HISPANICE.
GRÆCE,	GALLICE.
LATINE,	ANGLICE.
GERMANICE,	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI



דבטרוס שליחא שמעון
באבא:

קבלאון א

טרוס שליחא
דישוע משיחא
לבינא ונתחבב
פירעיון בפנטוס ובגלטיא
בקפריקניא ובאסיא
ובביתוניא:

PIETRO Apostolo di Iesv Christo, a i forestieri sparsi per Ponto, per Galatia, Cappadocia, Asia, e Bitunia.

איליו דאנתגיו
במקדמוני יריתתה ד
פאלהא אבא בקרישונתא
דרוקא דיהוון למשמעתא
ולקסס דישוע
משיחא טיבונתא ושלמא
יסגא לתכונ:

Eletti secondo la provvidenza di Dio Padre, a la sanctificatione de lo Spirito per obbedire & essere aspersi col sangue di Iesv Christo. La gratia e la pace vi sia multiplicata.

מברכו אלהא אבוהי
דמרו ישוע משיחא
דבנתנה סגאא אילדו מו
דריש בקמתה דמרו
ישוע משיחא לסברג
דחיה:

Laudato sia Iddio che è il Padre del nostro Signor Iesv Christo, che secondo la sua molta misericordia ci ha regenerati in una viva speranza, per la resurrectione di Iesv Christo da morte.

וליריתתה דלמ
מתחבבא ולא מתשנפא
ולא חמיה הי דמטיב
לכון בשמיא:

A l'heredità immortale, incontaminata & incorruttibile, conservata ne celi d'et.

כד גטיריו אנתון בתילא
דאלהא ובקמנותא לחיה
דמטיביו דנתגלו לובגא
אחריו:

Chè per virtù di Dio mediante la fede, sete guardati a la salute, che è apparecchiata a scoprirsì ne l'ultimo tempo.

השליח כלילת הראשונה:

א

יתח שליח ישוע המשיח
לבחירי חגרים תפוצים
בפנטוס גלטיא כפריקניא
ביתוניא:

PEDRO Apostol de Iesus el Christo a los e-
strangeros que estan esparzidos en Ponto, en
Galacia, en Capadocia, en Asia, y en Bithynia.

לדעת אלהים האב מקדם
בקדש הרוח ליקחה ולנדת דמי
ישוע המשיח תחנה לכם ושלום
לברכה:

Elegidos, segun la presciencia de Dios Padre, en sanctification del Espirito, para obedecer y ser rociados con la sangre de Iesus el Christo, Graaia y paz os sea multiplicada.

ברוך יהיה אבי אדוני ישוע
המשיח אשר כרב חסדו החליף
אותנו לתקנת החיים בתקומת
ישוע המשיח ממתים:

Alabado sea el Dios y Padre de nuestro Sen-
nor Iesus el Christo, que segun su grande miseri-
cordia nos ha regenerado en esperanca biua, por
la resurreccion de Iesus el Christo de los muertos.

לנחלה שהיא בלתי שחת בלי
מום ובל מדיה הנשמרה
בשמים אליכם:

Para la herencia incorruptible, y que no pu-
ede contaminarse, y marchitarse, conseruada en
los cielos.

אשר בגבורת אלהים תנצרו
באמונה אל השועה תכונה
להגלות בעת קץ:

Para vosotros, que soys guardados en la vir-
tut de Dios por fe, para alcançar la salud que elti
aperejada para ser manifestada en el postrimero
tiempo:

ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗ
ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς

ΚΕΦ Α Α.

Ερως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἐκλεκτοῦ πα-
τριστῆ μου, δις σωθεὶς
πάντη, γαλατίας, καπ-
παδοκίας, ἀσίας, καὶ βιθυνίας.

PIERRE Apostre de Iesus Christ
aux estrangers qui estes espari en Pon-
to, en Galatie, en Cappadoce, en Asie,
& en Bithynie.

2. Κατὰ προνοίαν Θεοῦ πατρὸς
ἐν ἀγάσῳ πνεύματι, εἰς ὑπα-
κοὴν καὶ βαπτισμὸν αἱματος ἰησοῦ
Χριστοῦ, χάρις ὑμῖν & εἰρήνη πλη-
θυνθείη.

Esleus selon la providence de Dieu
le Pere, en sanctification d'Esprit, à so-
beissance & asperision du sang de Iesus
Christ: Grace & paix vous soit multi-
pliee.

3. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ κατὰ τὸ
πλὺ αὐτοῦ ἐλεᾷ ἀνασῃντας ἡ-
μᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆς δι' ἀναστή-
σεως ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν.

Benit soit Dieu qui est le Pere de no-
stre Seigneur Iesus Christ, qui par sa
grande misericorde nous a regeneres
en esperance viue, par la resurrection
de Iesus, Christ d'entre les morts:

4. Εἰς ἀλλοτριάν ἀφθαρτὴν καὶ
ἀμίαντον & ἀμάραντον, τηρημέ-
νην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς.

Pour obtenir l'heritage incorrupti-
ble qui ne se peut ebranler, ni fletrir,
conseruee es cieus pour nous:

5. Τὸς ἐν διουμένῃ θεοῦ φερουμέ-
νης δις πίστει, εἰς σωτηρίαν ἐ-
πίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν και-
ρῷ ἐσχάτῳ.

Qui sommes gardes en la vertu de
Dieu par la foy pour auoir le salut prest
d'estre reuele au dernier temps:

I. PETRI.

CAP. I.

PETRVS Apostolus Iesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bithynia.

Where an Apostle of Iesus Christe to the strangers & dwell here and there throughout Pontus / Galatia / Cappadocia / Asia and Bithynia.

2. Secundum praescientiam Dei Patris, in sanctificationem Spiritus, in obedientiam & asperitionem linguinis Iesu Christi. Gratia vobis & pax multiplicetur.

Blessed according to the foreknowledge of God the Father unto sanctification of the spirit through obedience & sprinkling of y blood of Iesus Christ: Grace and peace be multiplied unto you.

3. Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam, per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis.

Blessed be God even the Father of our Lord Iesus Christ / which according to his abundant mercy hath begotten us againe unto a lively hope by the resurrection of Iesus Christ from the dead.

4. In hereditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarcescibilem, conservatam in caelis in vobis.

To an inheritance immortall and undefiled, and that fadeth not away reserved in heaven for you.

5. Qui in virtute Dei custodimini: per fidem in salutem, paratam revelari in tempore nostro.

Which are kept in the power of God through faith unto salvation / which is prepared to be shewed in the last time.

I. S. Petri.

Das I. Capitel.

Petrus ein Apostel Jesu Christi. Den erwehrenten Fremddlingen hin vnd her / in Ponto / Galatia / Capadocia / Asia / vnd Bithynia.

Peder Ihesu Christi Apostel. De vnd alle Fremmede allewege / i Ponto / Galatia / Capadocia / Asia / oc Bithynia.

2. Nach der vorsehung Gottes des Vaters / durch die heiligung des Geistes / zum gehorsam vnd zur besprengung des Bluts Jesu Christi. Gott gebe euch vil Gnade vnd Friede.

Effere Gud Vaders forsyn / forme delst Andens heiligereise / til lydhed oc til Ihesu Christi Blods besprengelse. Gud gifue eder megen Naade oc Fred.

3. Gelobet sey Gott vund der Vater unsers HERREN Jesu Christi / der ons nach seiner grossen Barmherzigkeit wider geboren hat / zu einer lebendigen hoffnung / durch die auferstehung Jesu Christi von den Todten.

Loftuet vere Gud vor HERREN Ihesu Christi Vader / som haaffuer igenfod oss efter sin store barmherlighed / til ic leffuende haab / forme delst Ihesu Christi opstandelse / fra de Døde.

4. Zu einem unvergänglichem vnd unbeslecktem vund unverwelcklichem Erbe das behalten wirdt im Himmel.

Til en vforngengelig oc vbesmitelig oc vforuisselig Arffue / som beholdis i Himmelen til eder.

5. Euch / die ir auß Gottes macht / durch den Glauben bewaret werdet zur seligkeit / welche zubereitet ist / das sie offenbar werde zu der letzten zeit.

I som aff Guds maect bliffue bewarede forme delst Troen / til Salighed / huilcken der er beredt / at hun skal openbaris i den sidste tid.

I. S. Petra.

Kapitola I.

Wier Apostol Gefijffe Krysta / prieschozsyn rospislenym w Pontu / w Galacii / w Kappadocij / w Azii / a w Bithynii.

Piotr Apostol Jesu Krysthu / som przychodniom rospislo: nym po Pontie / po Galacii / Kappadocii / Azii / i Bithynii.

2. Wprowolnym wedle prbedy wdenij Boha Otca / strze poswićenij Duchu Swatemu / i poslussenstwu a troponij Krwi Gefijffe Krysta: Wi lofi wam a pokoj bud rojmo: jen.

Wybránym z przey: zenta: Doga Oycy / tu sm. a: obliwofci: du: cha: przey poslussenstwu y pokro: pienie: k: wie: Jesu: Krysta: A: k: n: a: n: e: ch: wam: bedzie: y: pokoj: roj: mo: jony.

3. Po: zehnamy: Baha a Otca Pana nasscho Gefijffe Krysta / tierzho podli: wielkcho: Wi: losi: denstwu: swieho: znowa: nas: prodi: i: nadzi: gi: swie: / strze: w: k: s: s: en: i: z: m: r: t: w: y: ch: Gefijffe: Krysta.

Wlogoslawiony Bog y Otac Pana nasscho Jesu Krysta / ktory z wielkiego milosierdzia swiego odrodzil nas tu nadziei: i: trozy: przey: m: a: r: t: w: y: ch: w: s: l: a: w: i: e: Jesu: Krysta.

4. A: bediatwu: neporush: tedlnemu: / a: neposhtw: n: e: mu: / a: n: e: swad: na: u: ch: mu: / k: e: r: z: se: ch: o: w: a: w: d: i: e: b: s: p: ch: w: a: m.

Ku: d: i: e: d: i: e: t: w: o: k: t: o: r: e: z: g: n: a: c: n: e: m: o: t: e: / a: n: t: b: y: c: p: o: m: a: z: a: n: e: / a: n: t: z: e: p: s: o: w: a: n: e: / a: t: e: s: t: n: a: m: z: a: c: h: o: w: a: n: e: n: a: n: i: e: b: i: e.

5. K: e: t: i: j: z: t: o: m: o: c: h: D: o: z: i: j: o: s: i: k: i: j: h: a: t: e: s: e: s: t: r: z: e: W: i: s: t: u: k: i: p: a: s: e: n: i: j: / k: i: e: r: z: p: r: i: p: r: a: w: e: n: o: g: e: s: t: / a: b: y: s: e: z: g: w: i: l: o: w: t: a: s: p: o: s: l: e: d: n: i: j.

K: t: o: r: y: s: e: s: t: h: o: s: i: n: y: z: a: c: h: o: w: a: n: t: m: o: c: a: D: o: z: a: p: r: z: e: y: w: i: a: r: s: t: u: z: b: a: s: w: i: e: n: t: a: / k: t: o: r: e: g: o: r: o: w: e: t: e: s: t: a: b: y: b: y: s: o: o: b: i: a: w: i: o: n: e: c: z: a: s: u: o: s: t: a: n: i: e: g: o.

N

ט דבחו תחדו לעלם
אפו בנהג ובנה קליל
מתעיקו אנתו בנסיונה
משחלפות :

*Nel che voi vi allegrate, essendo ho-
ra per un poco di tempo contristati per di-
verse tentationes, e gli è di bisogno.*

ז דעיו עליכו איכנה
דבחרננו דהימנותכון
יתחוא דמיתר מן דהבא
סיונה דאתבקי בנורא
לתשפיתתה ולאיקרא
לקולסא בגלגלה דישוע
משחנא :

*Accioche la preme de la vostra fede,
molto piu pretiosa che quella de l'oro, il
qual perisce, & e mondissimo si preme nel
fuoco, & si trouata in laude, & honore,
& gloria, quando Iesus Christo si reue-
lara.*

8 הו דלם חנותניה
ומחבו אנתו לה
בדבחרננו ריון אנתו
בחדותא משבחתא דלא
מתמללא :

*Il qual voi amate, ancor che non l'hab-
biato veduto: nel quale hora credete, sen-
za vederlo: & esultate a' voi allegrezza
memorabile e gloriosa.*

9 דתקבלו פורענא
דהימנותכון חנא
דנפשיתון :

*Portando il fine de la vostra fede,
cioè, la salute de la anima.*

10 הנן חנא דעקבו הו
עליהו נבא בד אנתבו
על טובתא דעתיד
הו דתתיב לכו :

*De laqual salutem vobis coronam & fe-
ricationem & Profeti, che hanno profeti-
zato de la gratia che deuena vobis in
vobis.*

11 נפצו דכאנא ובנה
מחנא ומסידא דחנא
דמסידא דעמכא בנה
דעתידו חסדי משחנא
ותשפיתתה דמו בנה
בו :

*Ricercando in che, & in qual punto lo
Spirito profetico de Christo che era in la-
ro significasse lo afflitiones che deuonano
venire sopra Christo, & le glorie che ne se-
guirebbono.*

N

ט אשר בנה תעלו אף כ' עת
מעט (אם צריך) נוגים אנתם
במסות מתחלפות :

*En loqual vosotros hos alegrays, estando al
presente un poco de tiempo affligidos en diuer-
sas tentaciones, si es necesario:*

ז אשר בנה אמונתכם יקר יותר
מזהב צדוף בעליל לאדף מזקק
שבעתים ימצא לתהלה לקד
ולכבוד בהגלות ישוע המשיח :

*Para que la prueva de vuestra fe muy mas
preciosa que el oro, el qual perese mas empero
es pronado con fuego) sea hallada en alabanza,
gloria, y honrra, quando Iesus el Christo fuere
manifestado.*

8 אשר אוהבים אנתם ולא
ראיתו אשר בו מאמינים אנתם
ושמחים בשמחה נהדרת לא לספר
ולא רואים :

*Al qual no auiedo visto, lo amays: en el
qual creyendo, aunque al presente no lo veays,
hos alegrays con gozo inefable y glorificado.*

9 לשאת את-סוף אמונתכם
את-ישועת נפשכם :

*Ganando el fin de vuestra fe que es la salud
de las animas.*

10 את-ישועה אשר עליה
בקשו וחקרו הנביאים שהם
על-התהנה אשר אליכם נבאו :

*De laqual salutem los Prophetas, que prophe-
tizaron de la gracia que auia de venir en voso-
tros, han inquirido, y diligentemente buscado.*

11 מחקרים במה או-בכמה
עת-תחיה רוח המשיח אשר
בהם תמצידה מקדם את-
ענוה המשיח ואחד-כל את-
הקבד :

*Escudrinando, quando y en que punto de
tiempo significaua el Espiritu de Christo que es-
taua en ellos: el qual antes annunciau las afflic-
ciones que auian de venir al Christo, y las glorias
despues de ellas.*

α.

6. 'Εν ᾧ ἀγαλλιάσθε ἐλπίσιν ἄρτι,
εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες ἐν πολλοῖς
πειρασμοῖς.

*En quoi vous vous esgayer, estans
maintenant un peu de temps contristés
en diuerses tentations, s'il est conueua-
ble:*

7. ἵνα ἡ δοκιμὴ τοῦ μὲν τῆς πίστε-
ως πλὴν τιμωρῶν ὑμᾶς τῇ ἀ-
ποκαλύπτῃ, ὡς πρὸς τὴν δοκιμα-
σίαν, ἀφ' ἧς εἰς ἐπαμύνην τιμῶν
καὶ δόξαν, ἐν δόξα καὶ ἰσχύϊ
χρῆσθ.

*Afin que l'esprouue de vostre foy,
beaucoup plus precieuse que l'or, qui
perit, & toutesfois est esprouuée par le
feu, vous tourne à loeange, & honneur
& gloire, quand Iesus Christ sera reuelé:*

8. Ὅτι οἱ οὐκ εἰδότες ἀραπαῖτε, εἰς ὃν
ἀρτι μὴ ἐροῦντες, πιστεύοντες ᾧ, ἀ-
γαλλιάσθε χάριτι ἀνεκλάλητῃ καὶ
δεδόξασθαι.

*Lequel, quoi que ne l'ayez veu, vous
aimez: auquel, quoi que maintenant
ne le voyez, vous croyez, & vous esga-
yez d'une ioye inenarrable & glorieu-
se.*

9. Καμίζεσθαι τὸ τέλος τῆς πίστε-
ως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.

*Rapportez la fin de vostre foy, af-
fauoir salut des ames.*

10. Περὶ τῆς σωτηρίας ἐξεζητή-
σαι καὶ ἐξηγονέυσαι περὶ φημι οἱ
πρὸς τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος καὶ
φημι δόξαν.

*Duquel salut les Prophetes (qui ont
prophétisé de la grace qui estoit reser-
ue pour vous) se sont enquis, & l'ont di-
ligemment recherché.*

11. Ἐρυνώμενοι εἰς τίνα ἢ πῶς
καρπὸν ἐδήλατ' ἐν αὐτοῖς πνεῦμα
χρῆσθ, περὶ μαρτυροῦμεν τὰ εἰς
χρῆσθ παθήματα, καὶ τὴν μετὰ
ταῦτα δόξαν.

*Recerchans soigneusement quand
& en quel temps l'Esprit prophetique
de Christ qui estoit en eux, rendant tel-
moignage auparavant, declaroit les souf-
frances qui deuoient aduenir à Christ,
& les gloires qui s'en deuoient ensui-
ure.*

6. In quo exultabitis, modicum, nunc, si oportet contristari in variis tentationibus.

Wherelne relouee / though we
for a season / if neede require / yet are in
brauines / through manifold tentations

7. Ut probatio vestrae fidei
multo pretiosior auro, quod
per ignem probatur inveni-
atur in laudem & gloriam
& honorem in revelatione
Iesu Christi.

That the trial of your faith / being
much more precious then golde that per
isheib / though it bee tried with fire
might bee founde vnto your prayse / and
honour and glorie / As the appearing of
Iesus Christ.

8. Quem cum non videris, diligitis: in quem nunc quoque non videntes creditis: credentes autem exultatis lætitia inenarrabili & glorificati.

Whome he haue not seene, and yet
 loue him / in whome none / though he
 see him not / yet do he beleue / and re-
 ioyce with ioy vnspicable and glo-
 rious.

9. Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum.

Receiving the end of your faith / es
men the saluation of your soules.

10. De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Prophetæ, qui de futura in vobis gratia prophetaverunt.

Of the which saluation the Prophets
hine inquired and searched / which pro-
phesied of the grace that I should come
unto you.

11. Scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi, prænuntians eas quæ in Christo sunt passiones & posteriores glorias.

Searching when or what time the Spirit which testified before of Christ which was in them, should declare the sufferings that should come vnto Christ and the glorie that should follow.

6. In welcher jr euch freyen werdet/
die ihr seht eine kleine zeit/ wo es sein
sol/ traurig seyt in mancherley anse-
hungen.

Thustelen i skulde glæde eder/ i som nu en liden tid/
om det en skal vere/ ere bedrøffuede i mangehonde fri-
stelser.

7. Auff daß ewer Glaube rechtschaffen vnd vil köstlicher erfunden werde/denn daß vergängliche Gold/das durchs Feuer beweret wird / Zu lobe/preiß vnd ehre/ wenn nun offenbaret wirdt Jesus Christus.

Maer dat al eaders Tro stal beſindis verſindig oc me-
get laaſteligere / eng der ſorgenzeilige Guld ſom proff-
uis i iſden) i loff / priſſ oc are / maa ſom Jeſus Chriſtus
nu bliſſuer obenbarer.

s. Welchen jr nicht gesehen/ vnd doch
lieb habt / vnd nun an ihn glaubet/
wiewol jr ihn nicht sehet/ So werdet
ir euch frewen mit vnaußsprechlicher
vnd herrlicher frewden.

Wilt den i haffue icke seet / oc dog elste hannem /
oc i nu tro paa hannem / alligeuel at i icke see hannem /
saa stille i glæde eder met wiigelig oc herlig glæde.

9. Und das ende ewers Glaubens
darvon bringen / nemlich der Seelen
Seligkeit.

De foreder Trois ende der fræ som er sielens
Gallighed.

10. Nach welcher seligkeit haben gesucht vnd geforschet die Propheten/ die von der zukünftigen Gnade auff euch geweissaget haben.

Effter huiſcken ſalighed Propheterne ſagte oc rand
ſagede / ſom propheetede om den tilkommende naade
i eder.

11. Vnd haben geforschet / auff wel-
che vndd welcherley zeit deutet der
Geist Christi / der in ihnen war / vnd
zuvor bezeuget hat die Leiden / die in
Christo sind / vnd die Herrlichkeit dar-
nach / welchen es offenbaret ist.

De berandsagebe/ paa huilsden oc huordan tid
Christi Aand/ som vaar i dem/ gaff til kende/ oc vid-
nede tilform om den pine/ som er i Christo/ oc den Her-
lighed der efter.

6. W kcerimżto radowati se
budete/ať nynn malikto musp
te se pormautiti w rozlicnpeh
zamutepch:

Wtorey rzeczy raduscie sie
 ztazy maluczo zasnucci rois
 maitem po kusami i esli potrzewa
 jest.

7. Aby kussenti wijsen wa
ssb mnohem dražssb než Blato/
sterež se wohni/ kussuge nate
jno bylo/ k chvále a sláve a ke
cti pki zgewen) Bepisse Křista.

Aby doświadczenie w śary wś
 Hey daleko droższe niż doświadcze-
 nie: stała Ełora gnie! a wiby przez
 ogień bywa doświadczone! było
 znalezione być wam tu czi. y dwa-
 t / p Ku pocieszności / gdy się ołże
 Jezus Arrius.

8. Kteréhožto newidwisse
mlugete / w kteréhožto tak
nyni newidauce ho / wřtite: a
wřtice radugete se radosti
newymluuau / a oslawo
nau.

Ztorego nie wdziawzy milusze
 cie/torego nie wdzac przedsi
 mu: erzycie/raduiac sie weselem
 niewymowaym y chwalebnyim.

9. Doch ärgste Konce wirr
wassr / Spasentz Bussz was
sch.

Odnosiac zapłatę w áty wás
 szep/ to jest/ zbawienie duš.

10. Kteréhožto spasení hle-
dali a po něm jeptali Prorocy/
kteříž gsau prorokovali o bu-
douce Mlilosti/kteráž gest me-
zo wámi.

W Protym zbawieniu domie do-
wiali się y bádali Procy / Ktory
o przygley ná nas łasce procy
wáli.

11. Pragiſce ſe/terſ aneb naſſ
to taſbude/ o ſterſmž prawil
gim Duch Kryſtſaw/ pſedpo:
wiſjdage ta ſterſa gſau na Kry:
ſtu wtrpenij/ a buďaucſ ſlawn:

Pódsie skutkac na Etorę bo
na iaki czas Duch Krystusow w
nich w przed świadczac o najmil
otcapienia Etorę miły przyjd
na Krystusa i chwale Etorę po nich
przyjd miła.

12 ואתגלי להון כר ד
דבציו הנו מטור דלו
לכפשונו בציו הנו אל
לו דיליו מתגפין הנו אליו
דחש אמתגלי לכוון פיד
אליו דסכרנכוון פרוח
דקולש דאשתדר מו
שמיא דבכיו דחלו מת
מתגרגיו נה מלאכה
דירקיו :

*A igual fu rivelato che non per se
stessi, ma per noi amministravano le cose
che hora vi sono state annunziate, per
quella che vi hanno predicato l'Evangeliu
per lo Spirito Santo mandato dal cielo: ne
quali gli Angeli desiderano signor-
dare.*

13 מטיל הנא חזקתא
דמתגנכוון נחתקציו
דמראית וספרו על חדותא
דאתנא לכוון בעלגה דמרו
ישוע משיחא :

*Per laqual cofatenendo cinto i lombi
de la voſtra mente, ſtando ſobrio, ſperate
perfectamente ne la gratta che e preſen-
tata, ſin a ſua che ſia manifeſtato Ieſu
Chriſto.*

14 איד בנא משתמנא
ולא משתמנא תוב לר
לרננא דמנא אליו
דרגיו הנותן דלא פדא
אלא הנו קדישין בכלהון
הובבכוון :

*Como ſervulos obbedienti, non acco-
modandovi a le concupiſcentie de prima,
quando eravate ne la voſtra ignoranza.*

15 איד דקדיש הו הו מו
דחרכו :

*Ma ſiccome colui che e ſua chiamato e
ſanto, coſi ancora voi ſiate ſanti in ogni
converſatione.*

16 מטיל דכתיב דהנותן
קדישין איבנא דאח אבנא
קדיש אבנא :

*Percoich' egli e ſcriſto, Siate ſanti,
percoich' io ſon ſanto.*

12 לאשר נגלה חדבר כיל
לנפשם כילאם לגו שרתו אל
אשר מצת הגדו לכם באשר
מבשרים אתכם ברוח הקדש
הנשלח משמים אשר בם
המלאכים מתאזים להשקיה :

A los quales fue revelado, que no para si-
mismos, ſino para nosotros adminiſtravan las
coſas que aora hoſ ſon anunciadas de los que hoſ
han predicado el Evangelio por el Eſpiritu ſan-
cto embiado del cielo, en las quales deſſean mi-
rar los Angeles.

13 לכו הגדו את-מתני שכלכם
התעוררו בהם וישר שברו אל
התחנה אשר הובא לכם בהגלות
ישוע המשיח :

Por loqual teniendo los lomos de vuestro
entendimiento ceñidos, con rempiança, espe-
rad perfectamente en la gracia que os es preſen-
tada quando Ieſus el Chriſto os es manifeſtado :

14 בבני היתה לא-תדמו
למאנים הראשונים שהם
בשגחתכם :

Como hijos obedientes, no conformando
hoſ con los deſeos que antes teniades eſtando en
vueſtra ignorancia :

15 כילאם בקדוש אשר קרא
אתכם גם אתם היו קדושים
בכל-דבר :

Mas como aquel que os hallamado es San-
cto, ſemejantemente tambien voſotros ſed San-
ctos en toda converſacion :

16 כילכתוב התקדשתם והייתם
קדשים כילקדוש אני :

Porque eſcripto eſta: Sed Sanctos, porque
yo ſoy Sancto.

12. Οἱς ἀπαλαύφθη ἡ ψυχή, ἵνα
τοῖς, ὑμῶν, ὅ, διακόνουν αὐτοῖς, ἃ, τοῦ
ἀγγελίου ὑμῶν, εἰς τὴν διαγε-
λισμῶν ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀ-
γίῳ καταλαμβάνει ἀπ' ὑψῶν, οἱς
ἃ, ἐπιθυμοῦσιν ἀγγελοῖς ὁρα-
ψαι.

Ans que les il a eſté reveleé que ce n'e-
ſtoit point pour eux, meſmes, mais pour
nous qu'ils adminiſtroient ces choſes,
les quelles maintenant vous ont eſté ar-
noncées par ceux qui vous ont preſché
l'Evangile, par le ſainct Eſprit envoié
du ciel: eſquelles choſes les Anges de-
ſirent regarder juſqu'au fond.

13. Διὸ αἰνάζοντες ὑμῶν, τὴν φερεῖς,
τὴν εἰς ἀλπίαν, ὅτι τὴν φερεῖς
ὑμῶν χάριν ἐν καταλάβει
ἡσὺς χριστός.

Vous doncques, en ayant les reins de
voſtre entendement ceints, avec ſobrie-
té, eſperez parfaitement en la grace
qui vous y eſt preſentée, juſques à ce
que Ieſus Chriſt ſoit reveleé.

14. Ὡς τὴν αἰσθησίν, μὴ συ-
νχηματιζομένοι, ὡς περὶ ἡμῶν
ἀγνοία ὑμῶν ἐπιθυμίας.

Et ce comme enfans obeiſſans, ne
vous conformez point à vos connoiſ-
ſances par cédence en voſtre ignorance.

15. Ἀλλὰ ὡς τὸν καλέσας ὑ-
μᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πά-
σῃ ἀναστροφῇ ὡς ἡμεῖς.

Mais comme celui qui vous a appe-
lés eſt ſainct, vous auſſi pareillement
ſoyez ſainct en toute voſtre converſa-
tion.

16. Διὸτι γέγραπται, ἅγιοι γίνε-
σθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.

D' autant qu'il eſt eſcris, ſoyez
ſainct, car ie ſuis ſainct.

12. Quibus revelatum est, quia non sibi metipsis, vobis autem ministrabant ea quae nunc nuntiata sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vobis, Spiritu sancto missio de caelo, in quem desiderant angeli prospicere.

Unto whom it was revealed; & not unto themselves; but unto you thes should minister & things which are now shewd unto you by them which have preached unto you the Gospell by & holy ghost sent down from heauen; the which things & Angels desire to behold.

13. Propter quod succincti lumbos mentis vestrae, sobrii, perfecte sperare in eam quae offertur vobis gratiam, in revelatione Iesu Christi.

Wherefore; gird up by the loynes of your mindes sober; and trust perfectly on the grace that is brought unto you / by the revelation of Iesus Christ.

14. Quasi filii obedientiae, non configurati prioribus ignorantiae vestrae desideris.

As obedient children; not fashioning your selves unto the former lusts of your ignorance.

15. Sed secundum eum qui vocavit vos, Sanctum, & ipsi in omni conversatione sancti sitis.

But as he which hath called you / is holy; so be ye holy in all manner of conversation.

16. Quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum.

Because it is written; Be ye holy / for I am holy.

12. Welches ihnen offenbaret ist / Denn sie habens nicht inen selbs / sondern uns dargethan / welches euch nun verkündiget ist / durch die / so euch das Evangelium verkündiget haben / durch den heiligen Geist vom Himmel gesandt / welches auch die Engel gelüftet zu schauen.

Hülffet der er obenbaret / & hi at de giorde der icke for dem self / men for oss / Som eder nu er kundgiorde aff dem / som forkynede eder Evangelium / formedelst den heilig And / som bleff sent aff Himmelen / hülffet oc Englene begære at see.

13. Darumb so begürtet die Eenden ewers gemüts / seht nüchtern / vnd setzet ewer Hoffnung ganz auff die gnade / die euch angeboten wird / durch die offenbarung Jesu Christi.

Der saare da omgiorder eders sind; Lender / verer edrne / oc setzet eders Naab aldelis til den Naade / som eder tilbudis / formedelst Ihesu Christi obenbarelse.

14. Als gehorsame Kinder / vnd stellet euch nicht gleich wie vorhin / da ir im unwissenheit nach den lusten lebetet.

Als som lydige Born / De sticket eder icke / si ge som tilforn / deri liffdet i vaunittigbed effter Begæringer.

15. Sondern nach dem / der euch beruffen hat / vnd heilig ist / seht auch ihr heilig / in allem ewrem Wandel.

Men effter den / som eder kalledede oc er Hellig / Vere oc i hellige / i al eders omgengelse.

16. Denn es stehet geschrieben: Ihr sollt heilig sein / denn ich bin heilig.

Ihi det staar scerffute / I skulle vere Hellige / ihi leg er Hellig.

12. Sterhmsto zgaweno gest: ze nekhamym sobe / ale nam posluhobali tmi wiani / sterz nymis gsau wam zwislowany / strze to kielij wam kazali Ewangelium Duhem Swatym sista nymis Nebe / na kierehoj zadagij Angeli patkili.

Ktoromy to bylo oznymio / no / tnie sobie / ale nam tmyt riezczami poslugowali / Ktorozraz sa opowiedziane przety ktorzy wam przepowiedali Ewangelia / przety zslanego z nieba Duchu swietes go / na kiere rzeczy zadala Anios lowie patrzac.

13. Protoz psepasse beda mysli waszy / sihljliwiy gsaue / dokonaleu mietze Nadze / w te miolsli kiera se wam dawaj / pfi zgawenij Gsijisse Krysta.

A przetoz psepasawszy blos dra winylu waszego rezezwoscia / dokonala nadziejcie mietcie w lasce Ktora wam test przyniesiona / az sie okaże Krystus.

14. Yakoze Synowe poslusnstwiy / nestrornawagijce seos prwnijmi zadosimi blauposti waszy:

Jako synowie poslusni Ktorzy sic nie przypodobacie przety tym podobnosciom / gowacie byli w niemierstnosci waszy.

15. Ale wedle toho kierz gest powolal was Swatko / aby sic y wy Swatij byli we waszem wassem obcowanij:

Ale takto ten Ktory was wezwal / swietel test / aby sic tez wy byli swietymi / wz wswetakiem obcowanij.

16. Nebt gest napisano / Swatij budcie / neb ya Swatij gsm.

Dla tego napisano test / Was bycie swietymi / adowiemia swietym testem.

N

17 ואנחנו דאנא קדו
אנתון הו דלית קדמוהי
מסב באפא ודאן לכל נש
אין עבדוהי בדיקתו
אחדברו דונגה תנא
דתיבתוהון :

*Esse vos inuocato per Padre celui che
fama haaver riguardo a l'apparenza de
la persona giudica secondo l'opera di cia-
scuno, attendete a conuersare in timore
tutto il tempo de la vostra peregrinatione.*

18 כד נרציו אנתון דלא
פכספא דבלא ולא פדקבא
אתפנקתון מו עבדכון
סריתא הנון דקדקתון מו
אבהיכון :

*Sapendo che Guimom fetsi stati riscatati
da la vostra vana conuersatione, in-
feruati dai vostri padri, con cose cor-
ruttibile, come oro, & argento.*

19 אלא פדקא יחידא
דאמרא דמיימא וטולשא
ליתבה דאיתוהי משיחא :

*Ma col pretioso sangue di Christo, co-
me d'agnello immacolato & incontami-
nato.*

20 הו דמקדם הוה פריש
לה להנד מו הנם
תקמיתה דעלמא נאחגלי
בחרתוהו דונגה
מטולתכון :

*Ordinato gia innanzi a la fondation
del mondo, & manifestato ne gli ultimi
tempi per amor di vos.*

21 איליו דבאידה הימנתון
באלהה הו דאקדמה מו
ביר מיתא דיהב לה
שיקמא דהימנותכון וס
וסקדכון יהא על אלהא :

*Iguale per lui credeto in Dio che l'ha
risuscitato da morte, & bagli dato gloria,
accioche la vostra fede & speranza fusse
in Dio.*

22 כד נהונו קדישן
נבשתכון במשתמנותה
דשכנא ונחנו מלון חובא
דלא מסב באפא דמו
לבא דכנא תמירא תהונו
מחבון חד למד :

*Hor vos purificando l'anime vostre ne
l'obbedientia de la Verità, per lo Spirito,
in vno auer fraterno non simulato, ama-
reus l'ou l'altro intenzionalmente di puro
cuore.*

N

17 ואנחנו דאנא קדו
אנחנו הו דלית קדמוהי
מסב באפא ודאן לכל נש
אין עבדוהי בדיקתו
אחדברו דונגה תנא
דתיבתוהון :

*Y, si inuocays por Padre a aquel que sin ac-
cepcion de personas juzga segun la obra de cada
vno : conuersad en temor todo el tiempo de vue-
stra habitacion :*

18 וידעתם כי לא בשחיתת
כסף וזהב גפדיתם מהכל
הליכת מסרת אבותיכם :

*Sabiendo, que auays sido rescitados de vue-
stra vana conuersacion, la qual recebistes de vue-
stros padres, no con cosas corruptibles, como o-
ro, o plata.*

19 כי יתם ביקר דם שיה
תמים וכלי מים המשיח :

*Mas con la sangre preciosa del Christo, co-
mo de vn Cordero sin mancha y sin contamina-
cion :*

20 הנודע מקדם מבריא
העולם ונגלה בעתות האחרות
בעבוריכם :

*Ya ordenado deantes de la fundacion del
mundo, pero manifestado en los postrimeros ti-
empos por amor de vosotros.*

21 אשר בידו מאמינים באלהים
המקים מילתו ואשר נתן לו
הכבוד אשר תהי אמונתכם
ושבדכם באלהים :

*Que por el creeys a Dios, el qual lo resuscitó
de los muertos, y le ha dado gloria, para que
vuestra fe, y esperança sea en Dios.*

22 קדשו את נפשותיכם ביקהת
אמת ברוח פאחלה בלתי חנפה
מלב טהור אהבו איש את
לעתו במאד :

*Auiendo purificado vuestras animas en la
obediencia de la verdad, por el Espirito, en cha-
ridad hermanable, sin fingimiento amaos vnos a
otros entrannablemente de coraçon puro.*

α.

17. Καὶ εἰ πατέρα θεοκαλέετε
τὸν ἀπερσωπαλήτως κείμενον
καὶ ἑκάστου ἑρῶν, ἐν φόβῳ τὸν
παραοικίας ὑμῶν χρόνον ἀνασπά-
σητε.

*Et si vous inuocuez pour Pere celui
qui sans auoir esgard à l'apparence des
personnes iuge selon l'oeuvre d'un cha-
cun, conuersez en crainte durant le
temps de vostre sejour temporel :*

18. Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτὴς ἀργυ-
ρίου ἢ χρυσίου ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς
ματαιότητος ὑμῶν ἀναστροφῆς πατρὸς
ὑμῶν.

*Sachans que vous auez esté rache-
tés de vostre vaine conuersation, qui
vous auoit esté enseignée par vos peres
nō point par choses corruptibles, com-
me par argent, ou par or :*

19. Ἀλλὰ τιμὴν αἵματος ἀμύνε
ἀμώμου καὶ ἀσπίου, χρυσοῦ.

*Mais par le precieux sang de Christ,
comme de l'agneau sans macule & sans
tache :*

20. Προεργασμένης μὲν πρὸς κα-
ταβολῆς αἰῶνος, φανερωμένης δὲ
ἐν ἡμέραις τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς.

*Deus ordonné deuant la fondation
du monde, mais manifeste es derniers
temps pour vous.*

21. Τοὺς δὲ αὐτὸς περισώσας εἰς
θεὸν τὸν ὑμῶν ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ δόξας αὐτῷ δόντα, ὥστε τῷ πᾶ-
σι ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

*Qui par lui croyez en Dieu qui l'a
resuscité des morts, & lui a donné gloi-
re, afin que vostre foy & esperance fust
en Dieu.*

22. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνεύετε
ἐν τῇ ἀπαθείᾳ τῆς ἀληθείας ἀγα-
πῆς καὶ ἐκείνης ἀγαπᾶτε ἀ-
λλήλους, ἐν καθαρῇ καρδί-
ᾳ ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκπι-
νῶς.

*Ayans donc purifié vos ames en o-
beissance à verité par l'Esprit, pour
vous adonner à charité fraternelle, sans
feintise, aimez l'un l'autre affectueuse-
ment d'un coeur pur :*

CAP. I.

17. Et si Patrem invocatis eum, qui sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque opus: in timore, incolatus vestri tempore converlamini.

And if ye call him Father / which without respect of person judgeth according to every mans works: passe the time of your dwelling here in feare.

18. Scientes quod non corruptibilibus aut vel argento redempti estis de vana vestra conversatione paternae traditionis.

Knowing that ye were not redeemed with corruptible things / as silver and golde / from your vaine conversation / received by the traditions of the fathers

19. Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi & incontaminati.

But with the precious blood of Christ / as of a lambe without spot / and without speck.

20. Praecogniti quidem ante mundi constitutionem manifestati autem novissimis temporibus propter vos

Which was ordeigned before the foundation of the worlde / but was declared in the last times for your sales.

21. Qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitavit à mortuis, & dedit eí gloriam, ut fides vestra, & spes esset in Deo.

Which by his meanes he beleue in God that raised him from the dead / and gave him glorie / that your faith and hope might be in God.

22. Animas vestras castificantes in obedientia charitatis amore simplici, ex corde invicem diligite attentius.

Seeing your soules are purified in obeying the truth through the spirit / so love brotherly with a pure heart fervently.

Das I. Capitel.

17. Vnd sintemal jr den zum Vater anruffet / der ohn ansehen der Person richtet / nach eines jeglichen werck / so führet ewren wandel / so lange ihr hie wallet / mit fürchten.

De effterdt at i falde paa den Fader / som dømer vden persons anseelse / huer effter sin gerning / Da bringer eders omgengelse mer fryer / saa lunge som i her vandre.

18. Vnd wisset / daß jr nicht mit vergenglichem Silber oder Gold erlöset seht / von ewerm eiteln wandel / noch Väterlicher weise.

De vider / at i ere icke forløste mer forgengelig Sølf eller Guld / fra eders forengelig omgengelse / effter Faderlig siel.

19. Sondern mit dem theuren Blut Christi / als eines unschuldigen vnd unbeschlechten Lammes.

Men mer Christt dyrebær Blod / som mer icke vsthyldigt oc vbesmitet lam.

20. Der zwar zuvor versehen ist / ehe der Welt grund gelegt ward / aber offenbaret zu den letzten zeiten / vmb ewret willen.

Som tilforn naar vorsticket / for Verdens grund / uol bleff sagd / Men obenbæret i de sieste tider / for eders skyld.

21. Die jr durch in glaubet an Gott / der in auferwecket hat / von den Todten / vnd ihm die Herrlichkeit gegeben / auff daß ihr Glauben vnd Hoffnung zu Gott haben möchtet.

I som formedelt hannem tro paa Gud / huilken hannem opuerete fra de Døde / oc gaff hannem Herlighed / paa det i skulde haaffue Tro oc Haab til Gud.

22. Vnd machet keusch ewre Seelen im gehorsam der Warheit / durch den Geist / zu ungefarbter Brüderliche / vnd habt euch untereinander brüderlich lieb / auß reinem herzen.

De gører eders Sieler kyske i sandheds lidighed / formedelt Aanden / til usarfuer Broderlig kørighed / oc effter huer ander mer brendendis kørighed / affrenthierde.

Kapitola I.

17. Aponkwadż Dycem naż yprate / toho ktoryż bez pfigij mianij ofob saubij woble stus fuow gednohofajot ho: męg też tehy obcowanij wasse w bazi / za casu sweta nynęg slyho.

Alesi wy Dycem naż yprate tego kthory przez brata o, on saż d i woble wcyntu kaidęgo / patrzy cięabyćie w koiat chodzac to konali cjasu męstania waszego rożcącego.

18. Wiedauce / że negstę wy kaupeni poruszyedlnomi wleci mi / Blatem / ani Stifibrem / ż marnęho wassęho obcowanij Dycowstęho wstanowenij.

Wiedzac iż nie kżajonymi rzecżami / srebrem abo złotem iesiećie wybawieni od prożnego obcowania waszego / krocćcie podanewżsli od oycow.

19. Ale drahu Krw / nalo Baranka nawinnęho a nyposst karnęho Bężsę Krysia.

Ale droga Krwia takę baranka pā niepomżanego y niepokalanesę / toiest Krysia.

20. Pzedwędęnego jagistę pęd wstanowenijm Swęcia / żgawenęho pak w casyeh poslesdnijeh pro wās.

Ktory był przeżyćan przed sątożenim św aća / y był obcię wion cjasow osłarczynych dla was.

21. Kteższo strze nęho wleciście w Doha ktoryż gen wżikł szlamrwyeh / a dat gannę Stawu / aby Wjra wasse a nadęge byla w PAN B Dohu.

Ktoryż przeżył wierzyćie Bogu / Ktorygo wybudził zmarłych / y dal mu chwale / aby w aća y nadyśia waszaw Bogu była.

22. Duffe wassę otiffstusge w poslussenstwy Łasę / a w bratrskęm milowanij / ż w pfmęho srdce wespolek semilugie sjażnt.

Oczyśćwasy dusze wassę / poslufnymt budac prawdsie przez duchę / y miłosćia bratńeska nęe obłudna / y kężęrego srdca iedni drugiemiluyćie wprzeymie.

א

23. איך אנשא דמיו וריש
אחילדתון לא מן ורעג
דבלא. אלא מן אגא דלא
בלא. במלתא חזנא
דאלהא דקמא לעלם:

Come quelli che sete rigenerati non da seme corruptibile, ma incorruttibile, per la parola di Dio che vive e dura in eterno.

24. מטור דכלבסר ע
עמירא וכלה יאמיתה איך
עופינא דחקלא יבש ע
עמירא ורמא עופינא:

Perciò che ogni carne è come l'erba, & ogni gloria d'huomo è come il fior de l'erba: l'erba se secca, & il fiore se cadute.

25. ומלתא דאלהו קמא
לעלמיו ורמא הי מלתא
הי דאסתרתון:

Ma la parola del Signore durain eterno. Et questa parola è quella che se ha da euangelizata.

ב

1. אנוחו הכיר מנכון
כלה בישותא וכלה וכלא
ומסא באפא ורמא
ומאכל קריא:

Posendo dunque gin ogni malitia & ogni inganno, & le simulationes, & l'inuidia, & tutte le detractiones.

2. וחנו איך ילדא שקרא
ואתרגו לה למלתא
איך דלחלבא נקרא
דוחנא דבה תתרגו
לחנא:

Come fanciulli pur beranatti, appetito il latte che è secondo la ragione, & senza inganno: accioche per esso voi cresciate.

3. או טעמתון נחיתון
דטב הו מרנא:

Conciosia che haucte gustato che il Signore è benigno.

4. הו דלה מתקרביו אג
אנתון דאיתוהי באפא
היא דאסליוהי בני אנשא
וגבא ומיקר לנת אלהא:

Alqual accostandoni, che è la pietra viva, ripronata ben da gli huomini, ma eletta & pretiosa appresso iddio.

א

23. שוב נולדים לא מורע
השחיתה כיהם אשר בלי שחת
בדבר אל חי וקם לעולם:

Siendo renacidos, no de simiente corruptible, sino de incorruptible, por la palabra del Dios biuiente, y que permanece para siempre.

24. כיהם כל הבשר תציר וכל
כבוד האדם ציץ תציר יבש
תציר וכל ציצו:

Porque toda carne es como la yerua, y toda la gloria del hombre, como la flor de la yerua: la yerua se secó, y la flor se cayó.

25. כיהם יהוה וקום לעולם
זה הוא חדבר אשר בשדנו
אחכם:

Mas la palabra del Sennor permanece permanente: y esta es la palabra que por el Euangelio os ha sido annunciada.

ב

1. לכן שימו מעליכם אחכל
רעה וכל מרמה וחנפות ושנאות
וכל מלשנות:

Auiendo pues dexado toda malicia y todo enganno, y fingimientos, y embidias, y todas murmuraciones:

2. בעללים יונקים בשכלכם
חלב בלי מרמה ותאוה אשר בו
תברו ותרבו:

Dessead, como ninnos rezien nacidos, la leche racional, y que es sin enganno: para que por ella crezcays en salud.

3. אם תטעמו ותראו כיהם טוב
יהוה:

Si empero auceys gustado que el Sennor es benigno.

4. אשר אליו תקרבו כיהוה
אבן החיה הנמאסה מאנשים
ולפניו אלהים בחיה ויקרה:

Alqual allegando os, que es la Piedra biua, reprouada cierto de los hombres, empero elegida & preciosa acerca de Dios.

א

23. Αναγεννηθησιν υμεις οχι εν σαρκος φθαρτοις, αλλα εν φθαρτου διολογου ζωου & αιωνου & μαντος εις τον αιωνα.

Estans regenerés, non point par semence corruptible, mais incorruptible, assauoir la parole de Dieu viuante & de meurance à tousiours.

24. Διότι παντα σαρκος ως χόρτος, καὶ παντα δόξα ἀνθρώπου ως ανθος χόρτου. ἐξηραίνεται ὁ χόρτος, & καὶ τὸ ανθος αὐτοῦ ἐξέρχεται.

Pource que toute chair est comme l'herbe, & toute la gloire de l'homme commela fleur de l'herbe, l'herbe, est sechee, & la fleur est cheute:

25. Τὸ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. & ἡ ἐν τῷ ῥήματι δουλοποιούμενη εἰς ὑμᾶς.

Mais la Parole du Seigneur demeure eternellement: & celle est la Parole qui vous a esté euangelizée.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΠοτήναι υμιν πᾶσαν κακίαν, καὶ πᾶσαν δόλον, καὶ ὑποκρισιν, & φθόνον, & πᾶσαν κατὰλαλίαν.

Ayant donc despoillé toute malice & toute fraude, & feintises, & enuies, & toutes detractiones.

2. ὡς ἀρρογῆναι βρέφει, τὸ γάλακτος, ἃ δόλον καὶ φθόνον, καὶ ὑποκρισιν, καὶ πᾶσαν κατὰλαλίαν.

Desirez affectueusement come enfans n'agueres nes, le lait d'intelligence, & qui est sans fraude, afin que vous croissiez par icelui.

3. Εἴπαρ ἐγὼ αὐτοῖς ὅτι θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

Voire pource que vous ayez goûté que le Seigneur est benign,

4. Πρὸς δὲ ὡς προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὁπο ἀνθρώπων μέν δοξοδοσιμασμένον, ἀλλ' ἐν τῷ κυρίῳ ἁγίῳ & τιμωμένον.

Duquel vous approchans, voire de lui qui est la pierre vive, qui a esté reietée des hommes, mais qui est éluee & precieuse enuers Dieu:

וְאֵלֶּיךָ אֵתְנוּ אִידֵּי בְּרִפְּתָא
חַיִּיתָ אֶתְבָּנוּ וְהוּוּ חֵיבְלָא
רוּחָא וְכֹהֵנָא קְדִישָׁא
לְמִסְקוּ דְּכֹהֵנָא דְּמִקְבְּלִין
קֹדֶם אֵלֶּיָּה בֵּיר יִשְׂרָאֵל
מִשִּׁיחָא:

Voi ancora come Vine pietre fete edifi-
cate una casa spirituale, con Sacerdotio
santo per offerre sacrificij spirituali, accen-
ti a Dio per Iesv Christo.

אמר הו ציר בכתבך
יהא סא — אנה בצחיו
כאפא בחירתא וחקירתא
בריש וית — מוֹמְהִימוֹ
פה לא יבהת :

Per la qual cosa, ancor ma la Scrittura si contiene, Ecco io pongo in Scem la pietra del sommo angelo, eletta e preiosa: a chi truderà in essa, non n'harà vergogna.

לְכָן הָבִירָה אֶת־הַבַּיִת
הַזֶּה אֶת־קֶרֶן הַלֵּל דָּמָה
הַמְהִימָנוּ לְהַגִּן בֵּין הָעַמִּים
מִתְפַּסִּס בְּכַפְּנֵי הַיָּם
דְּחִיקָתָם וְאֶבְנֵי דְ
הַכְּסֵלָה :

*« Qui dunque che credesse alla è ho-
more: ma a stebelli, è la pietra che gli edi-
ficatori hanno ripulata, questa è stata
posta per capo d'angolo.*

8 ומתקלין בה בדרב
מתפסין למלתא ד
להרא סימון :

*Il fasso d'Ornamento, e pietra d'inci-
ampamento d'coloro uguale Ornato ne la
parola, e son rebelle a che sono ancora fra
gli ordinati.*

9 אֲנִיחֵנוּ דִּין שְׂרָפְתָּהּ
אֲנִיחֵנוּ גְבִיתָהּ דְּמִפְּהֵי
לְמַלְכוּתָהּ עֲמָא קְדִישָׁא
כְּנִשָׁא פְּרִיקָהּ דִּתְסַבְּרוּ
תְּשַׁבְּוּתָהּ דְּהוּ דִּקְרָכוּ מִן
תְּשֻׁבָּא לְגִירָהּ מִיִּתְרָא :

Ma Voi fete la generatione eletta, il Sacerdote regale, la gente santa, il popolo acquistato: accioche annunziate le Virtù di colui, che da le tenebre v'ha chiamati a la sua maravigliosa luce.

וַיֹּאמֶר בְּאַבְנִים תִּזְכֹּת חֲבֵנִי לְבֵית
דָּוִד לְכַהֲנַת הַקֹּדֶשׁ לְזִבּוֹחַ זִבְחֵי
דָּוִד הַגִּרְצִיִּים לֵאלֹהִים בְּיָשׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ :

Volotros tambien como piedras bias ,
edificados vna casa espiritual , y vn sacerdocio
santo , para ofrecer sacrificios espirituales , agra-
dables a Dios por Iesus el Christo.

6 על־כֵּן וְאָמַר בְּפֶתַח הַגִּי
 יוֹסֵד בְּצִיָּו אָבֵר אָבֵר בְּחֹר פְּנֵי
 יִקְרָת מוֹסֵד מוֹסֵד הַמַּאֲמִין בּוֹ
 לֹא יֵחַשׁ :

Por lo qual tambien contiene la Escritura: He aqui, pongo en Sion la principal Piedra, del esquin, escogida, preciosa: Y el que creyere en ella no sera confundido.

וְלָכֶם הַכְּבוֹד הַמַּאֲמִינִים
אֵלֶיךָ וְלֹאֲשֶׁר אֵינֶם מַאֲמִינִים
אֲנִי מֵאִסֵּר תְּבוּנָה הִיא הַתְּלָה
לְרֹאשׁ תְּנָה :

Ella es pues honor à vosotros que creys: mas para los que no creen, la piedra que los edificadores reprobauon, esta fue hecha la cabeça del esquina.

וְלֹא־תִירֹם וְלֹא־תִקְרַח וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא־תִשָּׁתֵּן וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא־תִשָּׁתֵּן וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא־תִשָּׁתֵּן :

Y piedra de estropieço, y piedra de escandalo a aquellos que estropieçan en la palabra, y no creen en aquello para lo qual fueron ordenados.

וַיֹּאמְרוּ בְּחַיֵּי בָנִים כְּהֵנָּה
מֶלֶךְ גּוֹי קָדוֹשׁ עִם-לִסְגָּלָה
אֲשֶׁר הִבְשׁוּ אֶת-צְבֹדוֹת יְהוָה
אֲשֶׁר קִדְּמָם מִחֹשֶׁךְ לְאוֹר
שְׁהוּא מֵלֵךְ :

Mas vosotros soys el linage elegido, el real Sacerdocio, gente sancta, pueblo ganado, para que anunciéis las virtudes de aquel que os ha llamado de las tinieblas a su Luz admirable.

6.
5. Καὶ αὐτοῖς λίθι ζῶντες οὐ
καδομένοι οὗτοι πνευματικοί, ἡ-
ρατάμα ἄγιον, ἀνέγκαι θεοῦ
αὐτοματὰς, ἀποστέλλουσιν
τῷ θεῷ διὰ ἡμῶν τοῦ κυρίου.

Vous aussi comme pierres vives, es-
tes edifiés pour estre vne maison spiri-
tuelle, & vne sainte Sacrificature, pour
offrir sac. fices spirituels agreables à
Dieu par Iesus Christ.

6. Διὸ καὶ παύει ἐν τῇ θεοφῶν, ἰ-
δοὺ τῆς ἡμῶν ἐν σὺν λῆθον ἀκροα-
ναῖον, ἐκλεκτὸν, ἔμπροσθεν καὶ ὁ π-
τυύων ἐπ' αὐτῶν ὃ μὴ καταχρη-
σθ.

A raison de quoi aussi il est contenu en l'Ecriture, Voici, je mets en Siô la maîtresse pierre du coin, estueuse & précieuse: & qui croira en elle, ne sera point confus.

7. Ὑμῖν δὲ καὶ πλεονέκτησις ἔσται ἀπὸ τοῦ ἵνα ἀποδοκιμασίαν οἱ ἐκδοκίμοι ἐλάβετε ἐν ἡμῖν.

Elle est donc honneur à vous qui croyez : mais quant aux rebelles , La pierre que les édifiens ont rejetée , a été faite la maîtresse pierre du coin.

8. Καὶ λίθος, προσκόμματ(ον), ἐπὶ
πέτρα σκανδάλι· αἱ προσκόψεις
τῷ λόγῳ, ἀπὸ θουῶντες, εἰς ὃ ἐπέ-
θισαν.

Et pierre d'achoppement, & pierre
de trebuchement: lesquels s'haïssent
contre la parole, & sont rebelles: à qui
aussi ils ont esté ordonnés.

9. Ἰμεῖς γ' ἡμεῖς ἐκλεκτὸν βα-
σιλεῖον ἐσθάρμα. ἐνθ' ἄλλον
λαὸς εἰς περὶποίησιν, ὅπως πὺς ἀ-
ριτὴς ἐξαγγέλει πὺς ἐκ σέπυς
ὑμᾶς καλίσκοις εἰς τ' ἰαυμα-
σιν αὐτῶ φῶς.

Mais vous êtes la génération es-
sée, la Sacrificature royale, la nation sainte,
le peuple acquis, afin que vous an-
nonciez les vertus de celui qui vous a
appelés des ténèbres à la merveilleuse
lumière.

CAP. II.

5. Et ipsi tanquam lapides vivi superedificamini, domos spirituales sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Iesum Christum.

And ye as liueh stones; he made a spirituall house; and hely Priesthood to offer by spirituall sacrifices acceptable to God by Iesus Christ.

6. Propter quod continet scriptura, Ecce pono in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum, & qui crediderit in eum, non confundetur.

Wherefore it is contenned in the Scripture: Behold: I put in Sion a chiefe corner stone; elect and precious: and he that beleueth therein; shall not be ashamed.

7. Vobis igitur honor creditibus, non creditibus autem, lapis quem reprobaverunt edificantes, hic factus est in caput anguli.

Unto you therefore which beleue this precious: but unto them which be disobedient: the stone which the builders disallowed the same is made the head of the corner.

8. Et lapis offensionis, & petra scandali, his qui offendunt verbo, nec credunt in quo & positi sunt.

And a stone to stumble at; and a rock of offence: to them which stumble at the word: being disobedient: unto y which thing they were euen ordeyned.

9. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis ut virtutes annuntietis eius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum.

But ye are a chosen generation: a royal Priesthood: as holy nation: a peculiar people: that ye shoulde shew forth the virtues of him that hath called you out of darkness into his marvellous light.

Das II. Capitel.

5. Vnd auch jr / als die lebendige Steine / bauet euch zum geistlichen Hause / vnd zum Heiligen Priesterthumb / zu opffern geistliche Opffer / die Gott angenehm sind / durch Iesum Christum.

De bygget op sae eder som de leffuende Steene til te aandelige Huse; oc til te heilige Prestedom; til at offere aandelige Opffer; som ere Gud taenckmelige; forme-delt Ihesum Christum.

6. Darumb stehet in der Schrifft: Siehe da / ich lege einen auferwehleten köstlichen Eckstein in Zion / vnd wer an ihn glaubet / der soll nicht zu Schanden werden.

Der saere staar der i Scrifften; See der/leg legget en vduald laastelig hieme Sien i Zion; Oc huo som tro paa hannem; hand skal icke beschemmis.

7. Euch nun / die jr glaubet / ist er köstlich / Den Unglaubigen aber / ist der Stein / den die Bauleute verworfen haben vnd zum Eckstein worden ist.

Eder som nu tro; er hand laastelig; men de vanro; er den Stein; som Bygningssmen dene laste bort; oc er bleffuen til en hieme Sien.

8. Ein Stein des anstossens / vnd ein Fels des ergernis / die sich stossen an dem Wort / vnd glauben nicht daran / darauß sie gesetzt sindt.

Paaleffens Sien oc forargellens Klippe; de sig stode paa Orde; oc tro icke der paa; som de ere sette til.

9. Ihr aber seht das auferwehlete Geschlecht / das Königliche Priesterthumb / das heilige Volk / das Volk des Eigenthumbs / Das jr verständiggen solt die tugend / des / der euch berufen hat von der finsterniß zu seinem wunderbaren Licht.

Men i ere den vdualde Steer; der Kongelige Prestedom; der heilige Folk; / Ekedomens Folk; ac i skulde forstunde hans Ord; / som kaldede eder fra mørckte; til sit vnderlige Ligt.

5. Wy take yako kamenij swet / wzdzlawapie se Domy Duchownij / a knieźstwo Swate / obżęgacie Duchownij obżęti / wzacnie Bohu / Strze Gęsij; sie kryśia.

Abryćie wy iako żywe kamie; nie byli zbudowani dom duchow; ny: kapłaniśtwo święte ku sp;as; w;owanu duchownych ofiar w;dzięczyn; Bogu przez Jezusa Kryśia.

6 Protoż prawij p;issino / Hle; załadaw na Sp;onu kameni; swęchnij w;chelnij; z;ussien; / w;ch; born; / a drah;: id;ż w;w;ćij; w;st; ne bude za;handen.

Przet; te;ż zamyśla sie p;łamte; / Oto kł;adaw Sp;onę kameni; k;os;zy ma byc po;łożon w; naprzec;dniej; Sp;yn; w;ęgie / wybr;any; k;os;to;wny; / Proczem; k;to; w;wierzy; nie b;ędzie za;w;idy;żon.

7. Protoż w;am kęćij; w;ćij; te / t;est; bude / ale k;im; id;ż; ne; w;ćij; / K;amen; kęćij; glau; za; w;ćij; d;elnij; / ten w;cin; gęst; w; b;lawu w;chelnij.

W;am tedy t;est; p;ó;ć;e; w;ó;ćia; k;os;zy; w;ierzyćie; kamie; po;st;aw;ny; kamie; k;os;zy; ob;żęćie; bud;acy; / them; i;st;al; sie; przed;niej; Sp;yn; w; w;glu.

8. A kamen aurazu / a skala pohorślenij / totizem kęćij; se br;ęćij; slowem a new;ćij; a g;u;cwem n;im; po;st;aweni.

A kamieniem obr;ęćenia y k;as; m;eniem; zgorśenia; to t;est; / thym; nie;po;st;aw;ny; k;os;zy; sic; obr;ęćia; slowem; / ku; ejemu; t;ę; so; po;st;awo; w;ieni.

9. Ale wy g;st;er;ob; wy;wole; ny; / Kr;á;low;st;e; knie;ź;st;wo; / N;á;rod; Sw;at; / Lid;dob;ych; / ab;ys;ie; o;ynamowali; moe; to; ho; / k;ęć;ij; / temno;st;ij; w;ó;is; po; wolati; w; p;ř;ed;w;it; sw;ě;to; sw;ě;.

Al;e; wy; t;est;st;ęćie; ro;dz;al;em; wy; br;á;ny; / Kr;ó;lew;st;em; kapł;an;st;wem; / ná;rod;em; sw;ę;at;ym; / i;dem; k;os;zy; sobie; Bog; z;á;w;á;st;ny; p;oc;zy; t;á; / ab;yc;ie; p;rzepow;ied;ali; cuoy; t;ego; k;ęć;ory; z;iemno;st;i; w;as;w;ez; w;al; ku; d;zi;wn;ey; sw;ar;to;ści; sw;o;le;y.

ב

10. אֵלֶינוּ הָיוּ קָדָם לֹא
חֲשִׁיבִין הוֹיָתוֹ עֲמָה הָשָׂא
הָיוּ עֲמָה דְּאֵלֵהָ אֵף לֹא
רַחֲמָה הָיוּ עֲלֵינוּ הָשָׂא
הָיוּ אֲשַׁתְּפָעוּ עֲלֵינוּ
רַחֲמָה:

*Iugali già non eramate popolo, & ho-
ra fece popolo di Dio: iugali già non li ane-
mata conseguito misericordia, & hora ha-
nate conseguito misericordia.*

11. חֲבִיבֵי בָּעָה אֵתָּה מִנְּכֹחַ
אֵתְּ עֲרֹבָה וְאֵתְּ יַעֲקֹבִי
אֲתַפְּרֶקוּ מִן פִּלְחֵיהֶן רִגְזֵיהֶן
הַפְּגָרָה הָלִינוּ הָעֲבָדוֹ קִרְבָּה
לִקְבֹּל גִּפְשָׁה:

*Carissimi, io vi prego come fratelli
o peregrini, che vi asteniate dalle conu-
piscenze carnali, le quali fanno guerra con-
tra l'anima.*

12. וְהָיוּ שְׂפִירֵין הוֹבִבִּיכֵינוּ
קָדָם פִּלְהֵינוּ כְּנִי אֲנִשְׁנָה
וְאֵלֶינוּ דְּמִמְלִלָּה עֲלֵינוּ
מִלָּה בִּישְׁתָּה יַחֲוֹן עֵב
עֲבָדֵינוּ שְׂפִירָה וְשִׁפְחָה
לֹאֲלֵהָ בְּיוֹמָה דְּבוֹחֵרְבָּה:

*Tenendo la vostra conversazione ho-
nesta fra Genti, acc. bene quello che
dicono mal di voi come di malfattori, si-
mandovi da le buone opere, glorificando
l'alto nel giorno de la visitazione.*

13. וְהָיוּ מִשְׁתַּעֲבָדִין לֹא
לְכָלֵהוּ בְּנִי אֲנִשְׁנָה מִטֹּהַר
אֵלֵהָ לְמִלְכָּה מִטֹּהַר
שׁוֹלֵטָהוֹן:

*Per tanto siete soggetti ad ogni ordi-
namento humano per amor del Signore: o
à Re, come a superiore.*

14. תִּלְכֵּנָה מִטֹּהַר רִמְיָה
מִשְׁתַּדְּרִין לְתַבְעָתָה ד
הַמִּסְכְּלָנָה וְלִתְשׁוּבוֹתָה
הָעֲבָדֵי טִבְחָה:

*O à Presidenti come à quelli che son
mandati da lui, à la vendetta de malfat-
tori, & à la laude de quelli che fanno
bene.*

15. דְּהִכְבָּה הִיוּ עֲבָדֵינוּ
דְּאֵלֵהָ דְּבִעֲבָדֵינוּ שְׂפִירָה
תִּסְכְּרוֹן בְּיוֹמָה דְּסִכְלָה
הָיוּ דְּלֹא תִדְעוּ לֹאֲלֵהָ:

*Per cioche così à la volontà de Dio, che
facendo bene voi vendiate mental l'igno-
rancia de gli huomini foli.*

ב

10. אֲשֶׁר מִלְּפָנֶיךָ לֹא—עֲמָ
וְעַתָּה עֲמָ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא רַחֲמִים
וְעַתָּה רַחֲמִים:

Vosotros, que en el tiempo passado no era-
des pueblo, mas aora soys pueblo de Dios: que en
el tiempo passado no auíades alcançado miseri-
cordia, mas aora auys ya alcançado miseri-
cordia.

11. וְנִי אֲהַבִּי מִתְּחִילָה לָכֶם כְּמֹד
גִּרִים וְתוֹשְׁבִים לְסוֹד מִתְּחִילָה
הַבֶּשֶׁר תִּגְלַחְמוֹת עַל־חֻפְשׁ:

Amados, yo os ruego, como estrangeros y
caminantes, os abstened de los deseos carnales,
que barallan contra el anima.

12. הֲלִיכְתֶּכֶם בְּגוֹיִם תְּהִי טוֹבָה
אֲשֶׁר אִם יִלְשִׁינוּ אֶתְּכֶם בְּכּוֹעֲלֵי
עוֹל וְיִרְאוּ אֶת־מַעֲשֵׂיכֶם הַטּוֹבִים
יִכְבְּדוּ אֶת־אֱלֹהִים בְּיוֹם הַפְּקָדָה:

Y tened vuestra conuersacion honesta entre
los Gentiles: para que en lo que ellos murmu-
ran de vosotros como de malhechores glorifi-
qué à Dios en el dia de la visitacion, estimando os
por las buenas obras.

13. לִכֹּן הִבְנֵנוּ לְפָנֶיךָ כָּל־בְּרִיאת
הָאָדָם בְּעֵבֶד יְהוָה אִם לְמַלְךְ
כְּמוֹ לְשָׁלִיט:

Sed pues subjeros à toda ordenacion huma-
na por Dios: aora sea à Rey, como à superior.

14. אִם לְנִשְׂיָה כְּמוֹ לְאִשָּׁה
וְשָׁלָחִים מִמֶּנּוּ לְנִקְמַת פּוֹעֲלֵי
עוֹל וְלִתְהַלֵּל עוֹשֵׂי טוֹב:

Aora à los Governadores, como del embia-
dos, para vengança de los malhechores, y para
loor de los que hazen bien.

15. כִּי־זִמָּה הִיא רְצוֹן אֱלֹהִים
אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ טוֹבָה וְתַחֲסִמּוּ אֶת־
שִׁגְיַת הָאֲנָשִׁים כְּסִילִים:

Porque está es la voluntad de Dios, que ha-
ziendo bien, hagays callar la ignorancia de los
hombres vanos.

ב.

10. Οἱ πετὶ εἰ λαός, νυν δὲ λαός
γεγὼς οἱ εὐχὴ ἡλεσθημένοι, νυν δὲ ἡλεθ-
γίνετε.

Qui isidis n'estiez point peuple, mais
maintenant eites le peuple de Dieu: qui
isidis n'auiez point obtenu misericorde,
mais maintenant au:z obtenu miseri-
corde.

11. Ἀγαπητοὶ, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν πε-
ρὶούτων καὶ περιπατημάτων, ἀπὸ τῶν
τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες
ἐπαράδονται κατὰ τὴν ψυχῆς.

Bien-aimés, je vous exhorte, que
comme estrangers & voyageurs vous-
vous absteniez des conuiscences charnel-
les qui guerroyent contre l'ame:

12. Τῶν ἀνασφαλῶν ὑμῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν ἔχοντες καλῶς, ἵνα ἐν ᾧ
καταλαλῶσιν ὑμῶν εἰς κακοποιῶν,
ἐν τῶν καλῶν ἔργων ἐποηθῶσιν-
τες, δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἡ-
μισκοπῆς.

Ayans vostre conuersation honne-
ste enuers les Gentils, afin qu'en ce qu'ils
detraient de vous comme de mal-
facteurs ils glorifient Dieu au iour de la
visitation pour vos bonnes ceuures qu'ils
auront veues.

13. Ὑποτάγητε οὖν πάλιν ἀνθρώ-
πῳ κατὰ τὸν κύριον, εἰτε βα-
σιλεὺς, εἰς ὑπακούσαντες.

Rendez vous donc suiets à tout or-
dre humain pour l'amour de Dieu: soit
au Roy comme à celui qui est par del-
sus les autres:

14. Εἴτε ἡγεμόσι, εἰς διακρίσιν κακο-
ποιῶν, εἰς ἐκδίκησιν κακο-
ποιῶν, ἢ κατὰ τὸν κύριον.

Soit aux Gouverneurs; comme à
ceux qui sont enuoyés de par lui, pour
exercer vengeance sur les mal-fauteurs,
& à la louange de ceux qui font bien.

15. Ὅτι εὐτὺς ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, ἀγαποποιῶντας φιμεῖν τὴν
τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνοσί-
αν.

Car telle est la volonté de Dieu, qu'en
faisant bien, vous fermiez la bouche
à l'ignorance des hommes fols:

CAP. II.

10. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei, qui non consecuti misericordiam: nunc autem misericordiam consecuti.

Which in time past were not a people: but are now the people of God: which in time past were not under mercy: but now have obtained mercy.

11. Charissimi obsecro vos tanquam advenas & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis quæ militant adversus animam.

Dear children, beseech you as strangers and pilgrims: abstain from fleshly lusts, which fight against the soul.

12. Conversationem vestram inter Gentes habentes bonam: ut in eo quod detrahant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis.

And have your conversation honest among the Gentiles: that they which speak evil of you as evil doers, may by your good works which they shall see, glorify God in the day of visitation.

13. Subiecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive regi, quasi præcellenti.

Submit your selves unto all manner of man for the Lords sake: whether it be unto the King, as unto the superior.

14. Sive ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero honorum.

Obey governors as unto the Lords: as being sent by him for the punishment of evil doers: and for the praise of them that do well.

15. Quia sic est voluntas Dei, ut beneficientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam.

For so is the will of God, that by well doing ye may put to silence the ignorance of foolish men.

Das II. Capitel.

10. Die ihr weiland nicht ein Volk waret/ Nun aber Gottes Volk seht/ vñnd weiland nicht in gnaden waret/ nun aber in gnaden seht.

Istom i fordom tid icke vaare i Folk/ De ere nu Guds Folk/ oc i fordom tid icke vaare i Naade/ men ere nu i Naade.

11. Lieben Brüder / ich ermahne euch / als die Fremdlingen vñd Pilgerin / enthaltet euch von fleischlichen lusten / welche wider die seelen streiten.

Iære Brødre / ieg formaner eder / som Fremmede oc Blendinge / at i holde eder fra kødelig begæring / som stride mod Sielen.

12. Vñd fñhret einen guten wandel vñter den Heiden / auff daß die / so von euch afterreden / als von übelthåtern / etwre gute werck sehen / vñnd Gott preisen / wenns nun an den tag kommen wirdt.

De hæffuer en god omgængelse ibland Hedningene / paa det / at de som tale lide paa eder / lige som om Misbedere / kunde see eders gode Gerninger / oc prise Gud / naar det kommer nu til dagen.

13. Sendt vñterthan aller Menschlicher ordnung / vñmb des HERRN willen / es sey dem Könige als dem Obersten.

Pæter al Menniskelig skick vnderdanigt / for HERREN S skick / Bære sig Kongen som den Øffuerste.

14. Ober den Hauptleuten als den Gesandten von ihm / Zur Rache über die übelthåter / vñd zu lobe den frommen.

Eller Hoffuigmænd som de der vdsendis aff ham / til Hæffen offuer Misbedere / oc de fromme til loff.

15. Denn das ist der wille Gottes / daß jr mit wolthun verstopffet die vnwissenheit der thörichten Menschen.

At i der er Guds vilie / at i skulle med velgerninger tilstoppe de dårtilige Menniskis vñvitenghed.

Kapitola II.

10. Kierlij gste nēdij nēchpft lidem Božim / ale gž gste lid Božij: a kirij nēdij nedos sēdšte Vilosfdenstvi / gž nēn nij došli gste Vilosfdenstvi.

Neorzyšcie niekiedy byli nie ludem / a teraz są. Ie ludem Bożym / ktorzyście niekiedy miłosierdziu nie dostawali / a teraz jeste miłosierdzie otrzymali.

11. Najmilęjszy / Prossim was / nako pŕiichejz apohozstinnjch / abyście se zdržovali od zlobovstij i sŕnch / kirij bo gžij proti Duffu:

Najmilęjszy proszę / takę przychodzenie y cudzoziemcy powinni być / abyście się od złośliwości i cięstych / które wasze przeciwko duszy.

12. Obcowantj wasse mezy Pohany męgcej dobre / aby z ztoho / gestowam vyhagi nako zlostinam / byjz dobre stue: ky na was sŕednau / tolebiš Boha v den navstijvenij

Anteč bēdžie obcowante vāš se počinje mežy pogany / aby w tym co miewia przeciwko wam / takę zlostinam z dobrych uczynków / któreby obaczili / tolebił Boga w dzień nawiedzenia waszego.

13. Protož poddani buditev sŕstnemu lidstumu Stvoke: nji pro Boha: Budto Krālji / nako najwyššimu.

Bodžie tedy poddani káždesmu vŕievomj ľudstumu vŕia Pána / choť i Králov: takę pŕed: mežimu.

14. Budto Vŕhovdām / nako ob nēho postannj / k pomu sŕstjch a k chwāle dobrych:

Choč pŕezložnym / takę tym ktorzy o niego postannj byvati / takę na pomu sŕstjch / takę k chwāle tych ktorzy dobre cýnili.

15. Nebo tak gē wāš Božij / abyście dobre činili / k mŕstnij pŕiwebli hlauposti nemandrjch lidj.

Abowiem tak jest wola Božia / abyście dobre czynili / abamo wāš nieumieštność halonych ludzi.

C.

16. איך בני חאמא וְלֹא
איך אנשא דעבדה להון
חארותהון תפית ל
לבישותיו אֵלֶּיךָ
עבדויה דאלהא :

*Come liberi, e non come se haneste la
libertad por una cobera de malicia: ma
como serui di Dio.*

17. לכל נש יקרו לאחיהון
אחבו ומן אלהא דחלו
ולמלכא יקרו :

*Honorate tutti: amate la fraternita-
ta: temete Iddio: honorate il Re.*

18. ואילו עבדא דאיר-
בכו אשתעבדו למדיכון
בדחל חמ לא בלחוד לטבא
ולמכא אלא אף לקשיא
ולעסקא :

*I seruitori siano soggetti con omni-
timore al patrone, non solo al buono & hu-
mano, ma al peruerso ancora.*

19. לחלו ציד איר-
טיבותא קדם אלהא לאילו
דמטול הארתא שפירתא
מסיביו עקרתא דארתו
עליהון בעולא :

*Perche que gli sia a cosa grata si alcu-
no per la conscientia de Dio, seppera de la
malitia, patiendo ingiustamente.*

20. אילו דין דמטא-
סכלותהון מסיביו
אולצא אידא תשבוחתא
היא להון אלא מנ-
דעבדיו אנתון דשפיר וא
ואלצו לכו ומסיביו א
אנתו הידיו ירכב תש
תשבוחתכון לזת אלהא :

*Perche qual gloria è, se voi peccando
e essendone battuti, lo tollerate? ma se
facendo voi bene, e essendone afflitti, so-
portate, questo è ben gratio appresso Iddio.*

21. להא ציד ארתות
דאף משחא מית חלפיו
ושבך לו הנג טופסא
דאנתו בעקבתה ותלכו :

*Perche voi fate chiamares a questo:
conoscete che Christo ancora ha patito per
nos, lasciandoci esempio, accioche voi se-
guistate i suoi vestigi.*

16. כבני חחדים וְלֹא כְאִשָּׁד
יִשְׁלַחֵם הַחֲפֵשֶׁה לְכַסּוֹת תְּרֵעָה
כִּי־אֵם בְּעַבְדֵי אֱלֹהִים :

*Como estando en libertad, y no como teni-
endo la libertad por cobertura de malicia: si-
no como siervos de Dios.*

17. כבדו את כלם אהבו את-
האחרה ידאו את יהוה כבדו
את המלך :

*Honrad a todos. Amad fraternidad. Temed
a Dios. Honrad al Rey.*

18. העבדים הקנעו בכל ידא
לפני אדניכם לא לבד לפני-
טובים וענוים כי־אֵם גַּם
לפני עזי פנים :

*Vosotros siervos, sed sujetos con todo temor
a vuestros señores, no solamente a los buenos y
humanos, mas aun tambien a los rigurosos.*

19. כי תחנה זאת היא אֵם איש
תשא יגוף בעבוד דעת אלהים
בענות בתמו :

*Porque esto es agradable, si alguno a causa
de la consciencia que tiene delante de Dios, su-
fre molestia, padeciendo injustamente.*

20. ומה תהלל לכם אֵם תחטאו
ותכו באגרה בפניכם ותעזדו
אך אֵם תתיבו לעשות ותענו
ותעזדו זאת היא תחנה לפני
אלהים :

*Porque que glorizas, si peccando vosotros
soys abofecados, y lo sufris? mas si haciendo bi-
en: soys afligidos, y lo sufris, esto es cierto agra-
dable delante de Dios.*

21. כי לזאת נקראתם כי-
הפשיט ענה עלינו והשאר לנו
דמות אשר נהלך בעקבותיו :

*Porque para esto soys llamados, pues que
tambien el Christo fue afligido por nosotros,
dexandonos exemplo, para que vosotros sigay-
sus pisadas.*

16. ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐ-
πικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας
τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι
θεοῦ.

*Commelibrés, & non point com-
me ayant la liberté pour couuerture de
malice, ains comme seruiteurs de Dieu.*

17. Πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελ-
φότητα ἀγαπήτε, τὸν θεὸν φοβέ-
σθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

*Portez honneur à tous. Aimez fra-
ternité. Craignez Dieu. Honorez le
Roy.*

18. οἱ ἀγαπᾶτε, ὑποτάσσασθε τοῖς κυ-
ρίοις τοῖς δεσπόταις, ὡς μέ-
ντοι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσι, ἀλλὰ
ὡς τοῖς σκληροῖς.

*Vous seruiteurs, soyez sùjets en tou-
te crainte à vos maîtres, non seulement
aux bons & equitables, mais aussi aux
fâcheux.*

19. Τῷ κυρίῳ χάρις, εἰ ἀνέσθ-
ναι θέτε ὑποφέρειν τοῖς λύπαις,
πράων ἀδίκων.

*Car cela est agreable, si quelcun a
cause de la consciencie qu'il a auuers
Dieu, endure fâcherie souffrant inis-
tement.*

20. Ποῦν γὰρ κλίθε, εἰ ἀμαρ-
τάνοντες καὶ καλαφίχομενοι ὑπο-
τάσσασθε; ἀλλ' εἰ ἀγαθὸν ποιῶντες, καὶ
πάσχοντες ὑποτάσσασθε, τῷ κυ-
ρίῳ ὡς δεῖ.

*Autrement quel bonneur vous est-
ce, si estans soufflétés pour auoir for-
fait, vous vous endurez? mais si en bien fai-
sant, estans toutesfoiis affligés, vous en-
durez, voilà où Dieu prend plaisir,*

21. Εἰς τῷ κυρίῳ ὁ ἀληθινός, ὅτι
ὁ χριστὸς ἐπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε
ὑπολαμβάνοντες ὑποπαρσασμένον. ἵνα
ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἔχουσιν αὐ-
τῷ.

*Car à cela aussi estes-vous appelés:
aussi que Christ a souffert pour nous,
nous laissant en patra, afin que vous
suivassiez ses traces.*

CAP. II.

16. Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiae libertatem, sed sicut servi Dei.

No free / and not as having the li-
berty for a cloke of malitiousness; but
as the servants of God.

17. Omnes honorate. Frat-
ternitatem diligite. Deum
timete, Regem honorifi-
cate.

Honour all men: love brotherly fel-
lowship: feare God: honour the King.

18. Servi, subditi estote in
omni timore dominis, non
tantum bonis & modestis,
sed etiam dyscolis.

Servants: bee subiect to your mas-
ters with all feare: not onely to the good
and courteous; but al, to the froward.

19. Hæc est enim gratia, si
propter Dei conscientiam
sustinet quis tristitias, pa-
tiens iniuriæ.

For this is thankeworthines if a man
for conscience towards God endure
griefe suffering wrongfully.

20. Quæ enim est gloria:
si peccantes, & colaphizati
suffertis? Sed si bene facien-
tes patienter sustineris: hæc
est gratia apud Deum.

For what praise is it / if when we be
suffered for our faultes / we take pa-
tiently? but and if when we do well / we
suffer wrong and take it patiently / this
is acceptable to God.

21. In hoc enim vocati estis:
quia & Christus passus est
pro nobis, vobis relinquens
exemplum, ut sequamini
vestigia eius.

For hereunto we are called: for Christ
also suffered for us: leaving us an ex-
ample that we should follow his steps.

Das II. Capitel.

16. Als die Freyen / vñnd nicht als
heitet ihr die Freyheit zum deckel der
Bosheit / sondern als die Knechte
Gottes.

Som be der ere Fry / De icke som i haffde Frihe-
den til ondstaffes skul / men som Guds tjenere.

17. Thut ehre jederman. Habt die
Brüder lieb. Fürchtet Gott. Ehret
den König.

Erer huer mand ære. Elfter Brædrene. Fryctet
Gud / æret Kongen.

18. Ihr Knecht sent vnterthan mit
aller forcht den Herren / nicht allein
den gütigen vñnd gelinden / sondern
auch den wunderlichen.

I tjenere / verer Herrene vnderdanige mit al
Fryct / icke alenike de gode oc milde / men oc saa de vn-
derlige.

19. Denn das ist genade / so jemand
vmb des gewissens willen zu Gott
das übel vertregt / vñnd leidet das vn-
recht.

Thi der er Naade / der som nogen fordrager ondt
oc lider vreed for sin Samvittigheds skyld til Gud.

20. Denn was ist das für ein ruh-
m / so jr vmb missethat willen streiche lei-
det? Aber wenn jr vmb wolehat wil-
len leidet vñd erduldet / das ist gnade
bey Gott.

Thi huader der for en Roff / der som i lide hug for
eders misgerninger skyld? Men naar i lide oc taale
for Belgerninger skyld / der er Naade hos Gud.

21. Denn dazu sent ihr beruffen /
Sintemal auch Christus geliden hat
für ons / vñd ons ein Fürbilde gelas-
sen / daß jr solt nachfolgen seinen fuß-
stapffen.

Thi at i ere der til kaldede / Effter at Christus
haffuer oc leidet for oss / oc lader oss til Exempel / At i skul-
le effterfølge hans fodspor.

Kapitola II.

16. Budtež vako svobodnij/
ale nemagšice svobocy vako
za žaštrnu glosi / ale vako slu-
žbnijcy Božij.

Žako volni / ā nte malac vol-
nositi vako zašlony glosi / ale vako
služby Božij.

17. Všetcy čtete / Bratři-
wo milujte / Boga se bojte /
Krále v počtivosi mtežte.

Čtete vsy v / bratři v wo mi-
lujte / Boga se bojte / Krále v
večtivosi mtežte.

18. Službnijcy / budte pod-
dani vewošyž bžni Panuom /
ne tolko dobrým a pšvotli-
vým / ale tak v žlým.

Služby ntech beba poddáni
pánom: všetka božstva / nie ty-
ko dobrým / ludstvom / ale tež sro-
dím.

19. Neb tato jest milost vžac:
tñ pšed Bohem / gestlž: tdo
pro svodomy Božij snāšyž sár-
mity / trpť nespravedlivť.

Abowtem to jest vřecj v dšes
czna test tñ dla sumalena Božes
go čierpi řasanku: badac nte slu-
žnis vřapšony.

20. Nebo vaka jest chwāla /
gestlže hřestlže zašlžty bñi
gsauce trpšte. Ale gestlže do-
břetinjce / protivenslžly trpť
livož snāššte / tat gest milost
pšed Bohem.

Bo to ja chwāla test testlžyčie
čierptelš gdy grzšac bywacie po-
liclžowanť ale testlž dobre cšy-
niac przedšie cłłkoscł čierptelš
toć testlž v dšezna vřecj v Bogā.

21. Gistlžkomu gste pomos-
lānšť Nebo v Křostus trpť
ja wās / wām ostawiv pšij
klad / abyšcie nāšledovali šie
pšijš gcho.

Gdyž nā to testlžšie wřzōwānš
bočy Křystus čierpiat ja nāšl žo-
řāwānac nām wāšlš abyšmy nā-
řāwōwāli šlop řego.

ב

22. חו ולא עבד חסידא
אף לא נכלל אשתכח
בפומה:

*Il qual non fece mai peccato, ne fu
mai trovato ingratum ne la sua bocca.*

23. חו דמסטחא הנג
ולא מצחא ורחש הנג
ולא מתלחם אלא משלם
הנג דינה לנגה ר
דבאנחנה:

*Il quale, quando era detto mal di lui,
non rispondeva male: quando pativa, non
rispondeva, non rispondeva la causa a
colui che giudica giustamente.*

24. ושתקי חסידין בלהון
נאסה אגון בפניה
לאלבינה דבד מיתון
לחטינה פודיקותא חלה
נהג בשומתה צר א
אתאסיתון:

*Il quale ha portato effusi i nostri peccati
nel suo corpo sopra il legno: accoché noi
vivendo al peccato, viviamo a la giustizia:
per il lacerar del quale verser flati
sanati.*

25. דטעין היותון אר
ערבא ואתפניתון השא
לנת רעין וסערב
דנפשתכון:

*Imperoché voi eravate come pecore er-
rantia, ma hora voi siete convertiti al Pasto-
re e Pastore de l'anima vostra.*

ב

1. הכנה אף אנתון נשא
אשתעבדיו לבעלכון דא
דאליו דלגה מתתפסין
למלחא פודיקותא שפירא
ללא צמלא תהנו אגון:

*Similmente voi mugliera, siate sog-
gette a i vostri mariti, accoché quelli an-
cora, equali non obbediscono a la parola,
si qual agnino senz'a parola per la con-
versation de le mugliera.*

2. כד חיו דבדחלתא
ובנכפיותא מתרברו א
אנתון:

*Poi ch' han anno veduto la vostra ca-
sta conversationa congiunta cum timore.*

ב

22. אשר לא עשה חמס ולא
נמצאה ברכה בפיו:

*El qual no hizo pecado, ni fue hallado en-
ganno en su boca.*

23. אשר כי נגער שוב לא גער
ובענותו לא נעם כי נתן לשופט
צדק:

*El qual maldiziendolo, no tornava a malde-
zir, y quando padezia, no amenazava, sino remi-
tia la causa al que juzga justamente.*

24. כי את חטאתינו הוא
סבל בכשרו על העץ אשר
נמות לחטאים ונחיה לצדקה
ובחבתו גרפה לנו:

*El qual mismo lleuó nuestros peccados
en su cuerpo sobre el madero, para que nosotros
siendo muertos a los peccados, vivamos a la justi-
cia. Por la herida del qual aucys sido sanados.*

25. כי היותם כצאן תועה
ומעתה הושבתם אל הרועה
ופקיד נפשותיכם:

*Porque vosotros erades como ouejas de-
scurriadas, mas agora soys ya convertidos al Pasto-
r y Obispo de vuestras animas.*

ג

1. וכמו כל הנשים תכוננה
לפני אישיו אשר אם גם
אנשים אדם מאמינים בדבר
בהליכת הנשים בלי דבר
יבצעו:

*Semejantemente vosotras mugeres, sed sub-
jetas a vuestros maridos: para que tambien los
que no creen a la palabra, sean ganados sin pala-
bra por la conuersacion de sus mugeres.*

2. בראתם את הליכתך אשר
בדעת אלהים קדושה:

*Considerando vuestra casta conuersacion,
quies en temor.*

ג.

22. Ὁς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν,
οὐδὲ διεφθάρη ἐν τῷ στόματι
αὐτοῦ.

*Lequel n'a point commis de peché,
ni fraude aucune n'a esté trouuee en sa
bouche:*

23. Ὁς λοιδορεῖται οὐκ ἀντι-
λοιδορεῖ, παύων οὐκ ἐπιτίλει παρ-
δίδου τῷ ἐρινοντι δικαίως.

*Lequel, quand on lui disoit outra-
ges, n'en rendoit point: & quand on
lui faisoit mal, n'y faisoit point de mena-
ces: mais se remettait à celui qui iuge
justement.*

24. Ὁς πᾶς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐ-
τὸς ἀνέλεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα πᾶς ἀμαρτίας
δοτο γυμνοῖ, τῇ δικαιοσύνῃ ἡς αὐ-
τὸν ὁ τῷ μέλῳ αὐτοῦ ἰατρῇ.

*Lequel meisme a porté nos pechés
en son corps sur le bois: afin qu'estans
morts à peché, nous vivions à iustice:
par la bature duquel meisme vous auez
esté guéris.*

25. Ἢ περὶ ὡς πρὸς αἶψα ἀναί-
μακτον ἐπὶ τῇ ἀφῆτι νῦν ὅτι ἐν
πομπῇ αὐτοῦ ὁπίστανται τῶν ψυχῶν
ἡμῶν.

*Car vous estiez comme brebis er-
rantes, mais maintenant vous estes co-
uertis au Pasteur & Esclique de vos a-
mes.*

ΚΕΦΑΛΑ. γ.

Ὅτι ὡς αἱ γυναῖκες ὑπο-
τασσάμεθα τοῖς ἰδίοις ἀν-
δράσι, ἵνα ὡς ἐκ τῆς ἀπειθῆς τῷ
λόγῳ, ἀλλὰ τῶν γυναικῶν ἀνα-
στροφῆς αὐτοῦ, λόγου κερδηθῇ σωτηρία.

*Semblablement que les femmes se ren-
dent suiuettes à leurs propres maris, afin
que meismes s'il y en a qui n'obissent
point à la Parole, ils soyent gagnés sans
parole, par la conuersation des fem-
mes:*

2. Ἐπιθεσώμεθα τῷ ἐν φόβῳ
ἀγνῷ ἀναστροφῇ ἡμῶν.

*Ayez vous vostre chasté conuersa-
tion, qui est avec crainte.*

CAP. II.

22. Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore eius.

Who bid no sinne/neither was there guile found in his mouth.

23. Qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti (se in) iustè.

Who when he was reviled/reviled not againe: when he suffered: he threatened not: but committed it to him that judgeth righteously.

24. Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui, iustitiz vivamus, cuius livore sanati estis.

Who his owne selfe bare our sinnes in his bodie on the tree: that we being delivered from sinne: should live in righteousness: by whose stripes we were healed.

25. Eratis enim sicut oves errantes: sed conversi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum vestrarum.

For we were as sheepe going astray: but are now returned unto the shepheard and bishop of your soules.

CAP. III.

Similiter & mulieres subdite sint viris suis: ut & si qui non credunt verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant.

Likewise let the wives be subject to their husbands that cut they which obey not the worde: may without the worde be wonne by the conversation of the wives.

2. Considerantes in timore castam conversationem vestram.

Where as they beholde your pure conversation: which is with feare.

Das II. Capitel.

22. Welcher keine sünde gethan hat/ist auch kein betrug in seinem Munde erfunden.

Hülffen som glorde ingen synd / Der er oc icke sunden sulgi hans Mund.

23. Welcher nicht widerschaft/da er gescholten ward / nicht drohet / da er leid/er stellet es aber dem heim/ der da recht richtet.

Hülffen der icke bandede igen / der hand bleiff bandet/ icke threatened/ der hand leed / Men hand sette det ind til den/ som domer rettelige.

24. Welcher vnser sünde selbs geopfert hat/ an seinem Leibe / auff dem Holz/auff das wir der sünde abgestorben / der Gerechtigkeit leben / durch welches Wunden jr seht heil worden.

Hülffen som self offrede vore Synder / paa sit leeme / paa Troet / Paa der vi skulde vere døde fra Synden / oc leffue i Retsferdighed / Formedelt huus Saar i ere bleffne helbrede.

25. Denn ihr waret wie die irrende Schaffe / aber jr seht nun bekehret zu dem Hirten vñ Bischoffe ewer Seelen.

Hi art i vaare lige som vildfarende Saar / Men ere nu omvunde til eders Siels Hyrde oc Biscop.

Das III. Capitel.

Desselbigen gleichen sollen die Welber iren Männern vnterthan sein / auff das auch die / so nicht Glauben an das wort / durch der Welber wandel / ohn wort gewonnen werden.

Allest stulle Quindeme vere deris Werd vnderdantge / Paa der/ at oc saa de / som icke tro paa Ordet / kunde vindis formedelt Quindemis omgelse/ vden Ordet.

2. Wenn sie ansehen ewren keuschen Wandel / in der forcht.

Maar de see til eders kyske Omgelse/ vdi fryet.

Kapitola II.

22. Kterž hřichu nevčini/ aniž gest leš nalcena v vřech geho.

Kterž grzechu ale včynil/ ale leš náležená správa v vřechu jeho.

23. Kterž so doň mu zlokeřil / ale ne zlokeřil: doň trpěl/ nehrozil / ale poraučel tomu genž spravedlivě saudi.

Kteremž kdy zlořečeno/ ale oddával zlořečeniřivá / kdy čis trpěl / ale grozil / ale poraučil tomu pomsta temu Který spravedlivě saje.

24. A on hřichy naše na svém těle vněl na dřevě / aby chom hřichem zemrauce / spravedlivostí živi byli: ge hož ižnalořiti vždraweni gste.

Který grzechy naše nosil v těle svém na dřevě / aby my hřichem zemrauc umarými grzechom / v spravedlivostí žili / Kterého dínalými rázy vždraweni těles šie.

25. Byli gste jagisti někdy pako Dvce blauidice / ale gž gste nyní obráćeni k Pařkřti a Biskupu duřšy vašich.

Žhoviemeřie byli iáko Dvce blařiaciřie / ale teraz teřteřie ná / vřocni do pařterřay dožorce duř vašich.

Kapitola III.

2. Ež žem poddány budie mužám svým: aby gessliže křich nevčřkři slova / a syon štrže obcování žemře bez slova obráćeni byli k Wiře.

Takie žony nleč beda poddáne mužom svým/ aby y č Který ale řa pořlusař slova / přes obcování žon bez slova byli pořřřani.

2. Kdžžy spakřili v bāžni řvati obcování vašie.

Gdy vyřa vřćiře á čyřie obcování vašie.

CAP. III.

3. Quorum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus.

Whose apparelling let it not be outward as with bronzed beare; and gold bus about; or in putting on of apparell.

4. Sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Deilocuples.

But lette hid man of the heart be incorrupt; with a meete and quiet spirit; which is before God a thing much to be.

5. Sic enim aliquando & sanctæ mulieres sperantes in Deo, ornabant se, subiectæ propriis vitiis.

See then after this maner in time past did the holy women; which trusted in God; eite them selves; and were subiect to their husbonds.

6. Sicut Sara obediebat Abraham, dominum eum vocans: cuius estis filix, benefacientes, & non perturbantes ullam perturbationem.

As Sara obeyed Abraham; and called him Sir: whose daughter we are; which we do well; not being afraid of any scruple.

7. Viri similiter, cohabitantes secundum scientiam, quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem, tanquam & coheredibus gratiæ vitæ: ut non impediatur orationes vestra.

Let us likewise be bound; dwell with them as men of knowledge; giving bow to the woman; as unto the weaker vessel; even as they which are heirs together of the grace of life; that your prayers be not interrupted.

Das III. Capitel.

3. Welcher Geschmuck sol nicht außwendig sein / mit Haarflechten vnd Gold umbhengen / oder Kleider anlegen.

Quillets prydelse der stat ickere vduoris / mit haarflechte oc gulds omhengelse / eller at sage Klæder paa.

4. Sondern der verborgen Mensch des herzen onverruft / mit sanfftem vnd stillem Geiste / das ist köstlich für Gott.

Men hietens lenlige Kennisse tosortrencke / met en sacmodig oc stillt And; Der er laasteligi saar Gud.

5. Denn also haben sich auch vorzeiten die heiligen weiber geschmückt / die jr hoffnung auff Gott sagten / vnd ihren Männern vnterthan waren.

Thi at saa prydele oc de heilige Quinder sig i fordom tid / som sette deris haab til Gud / oc vaare deris Mend vnderdanige.

6. Wie die Sara Abraham gehorsam war / vnd hieß ihn Herr / welcher Tochter jr worden sent / so jr wolthut / vnd nicht so schüchter sent.

Eige som Sara vaar Abraham lydig / oc kallete hannem Herre / huess Doctet i ere bleffne / Der som i gode vel / oc ere icke saa fryctselige.

7. Desselbigen gleichen jr Männer / wohnet bey ihnen mit vernunft / vnd gebt dem weibischen / als dem schwachen Werkzeug seine Ehre / als auch miterben der gnade des lebens / auff daß ewre Gebet nicht verhindert werden.

Disligest stude i Mend so hoff dem met fornuftighed / Oc giffuer der quindelige / som der skrebeligste Red skaff / sin are / som oc saa ere naadens Metarffuunge til Etfuer / paa der at eders Men skal icke forhindres.

Kapitola III.

3. Kteršto at zernieknij os krasn wlasuowne vlagugij / ant blatem ozdobugij / ant wssper lowntm rauisse chodij:

Kteršto ochodostwo niedziej wse budzie owo swierszowne w splicieniu wlosow / z okladka stot / a / abo wobleczeniu bar.

4. Ale o to at petugij / aby ten slowet srodny / kterst geist stryż w neporustiednostij polognzho a stizijiwzho Duchu / bol Dohatij pzed oblijet / gem Dostijm

Ne ono krypte / to test cilo / wse srodcziny w niedzajony w chodostwo / ciego y spozynego duch / ktery test pzed Bogiem tostrowy.

5. Tak gsau jagist nstoy w Swate Zeny / nadzi magist ee w Dohu / ozdobowaly se / poddany gsauce Manstijm swym:

Abowsem tak wstiedy y wstet teony mowisty / mstac nadziet w Dohu wstetaly se / badac pod dany mstetm swym.

6. Jako Sara poslauchala Abraham / Panem gei na: szwagist: gegistey wy Dery gte / dobtie tinnice / a nebogist: senstodnego jarmaucenij

Jako Sara byla poslauchala Abrahamowi / nazywajac go Panem / ktoruicze sie staly corkami / gdy dobrez chynicie / a nie badac ostrasone jadnym wleciemem.

7. Etfakt Muzij spolu s nim ptehwagist: wedt wnt: nij / yakożto mdenstij nadobest: senst: at gim wdtugist: / a yako spolutdickam mlostij swota: a aby nebnla ptehwagist: wdtubam wstijm.

Takie mstewle mstet: y mstet mstet: stata tako nalezy rozumnym wyzadajac: cze mstewle mstet: na: chynim mstet: y yako spolut: cini dtehwagist: takij ywora: aby mdtetwy wstet: atc byly ptehwagist: jone.

8. וְסוּף דָּבָר תִּכְלֹל לַחַיִּים כְּלָכֶם
בְּסוּדִים בְּרוּחַ אַחַת חֲבֵרִי עֵינִי
אֲהַבִּי — הַאֲחִיָּה אֲנָשִׁי תִסָּד
וְרַחֲמִים אֲהַבִּי עֵינִי :

In somma siate tutti d'un medesimo animo, e d'un medesimo affetto, pieni d'amor fraterno, misericordiosi, piacentoli.

9. וְלֹא אִשׁ בִּישְׁתָּהּ חֶלֶק
בִּישְׁתָּהּ לֹא תִפְדָּעוּן נֶאֱחָד
לֹא צוּחִיתָה חֶלֶק צוּחִיתָה
אֶלֶּל פִּלְקוּבָהּ דְּהַלִּין
הַיִּתִּין מִכְרִין לְהָא אִיר
אֲתִקְרִיתוּ דְּבוּרְכָתָהּ
תִּאֲרָתוּ :

Non rendendo mal per male, e per la ingratia per parola ingratiosa: ma per il contrario, benedecendo: sapendo che voi sete chiamati a questo, e fin che possedete la benedictione per heredita.

10. מִן דְּעָבָה חֶבֶל תִּנָּא
וְרַחֲמִים תִּפְתָּא טַבָּא לְמַחֲנָא
יִשָּׁר לְשִׁנָּה מִן בִּישְׁתָּהּ
וְסַפְּתָהּ דְּלֵא יִמְלִין
כְּכֵלָה :

Perche chi vuole amar la vita, e veder felice i suoi giorni, retenga la sua lingua dal male, e le sue labbra non parlino ingratia.

11. יַעֲבֹד מִן בִּישְׁתָּהּ וְיַעֲבֹד
טְבָתָהּ וְיִכְרַע שְׁלָמָה
וְיִרְחַט בְּתַרְחָה :

Ritraggasi dal male, e faccia bene, cerchi la pace, e seguitala.

12. מְטוּל דְּעִנְיָהּ דְּמִרְחָה
עַל דְּנִימָה נִאֲרָנְהָ
לְמַשְׁמַע אֲנָן וְאִפְהִי ד
דְּמִרְחָה עַל בִּישְׁתָּהּ :

Per cioche gli occhi del Signore son sopra i giusti, e le sue orecchie son aperte a i preghi loro: ma la faccia del Signore e sopra quello che fanno o male.

13. וְיִמְנֹעַ דְּעִבְדָּ לְכוּן בִּי
בִּישְׁתָּהּ אִין תִּהְיוּן טְנָנָה
דְּטְבָתָהּ :

E chi e quello che sia per affliggermi, se voi farete i miei buoni.

14. נִאֲרָהּ דְּתַחֲשִׁין עֵר
אֲפִי בְּאִנְיָתָהּ טוֹבִיכִין וְלֹא
תִדְּחִלוּן מִן אִילִין וְדִמְדִּחִלוּן
לְכוּן וְלֹא תִשְׁתַּגְּשִׁין :

Ma ancor che voi patiste qualche cosa per far bene, sete beati. E non temete per la paura di loro, ne voi i turbate.

8. וְסוּף דָּבָר תִּכְלֹל לַחַיִּים כְּלָכֶם
בְּסוּדִים בְּרוּחַ אַחַת חֲבֵרִי עֵינִי
אֲהַבִּי — הַאֲחִיָּה אֲנָשִׁי תִסָּד
וְרַחֲמִים אֲהַבִּי עֵינִי :

Y finalmente sed todos de un consuetudine, de una affection, amando os hermanablemente, misericordiosos, amigables.

9. לֹא לְשָׁלִים לְעָה תַחַת לְעָה
אִין צַעְרָה תַחַת צַעְרָה וְלֹא מִכְרִים
וְלֹא מִאֲדִידִים וְתִדְּעוּ
כִּי לֹאֲתָה גְּקִרְאָתָם אֲשֶׁר תִּנְחִילוּ
אֲתִי תִפְרָכָה :

No bolviendo mal por mal, ni maldicion por maldicion: sino antes por el contrario, bendiziendo: sabiendo que vosotros soys llamados a que poseays en herencia benediction.

10. כִּי מִיִּתְחַשֵּׁה חַיִּים
אֲהַבִּי לִמִּים לְרִאיוֹתָ טוֹב נֶצַד
לְשׁוֹנוֹ מִרְעֵ וְשִׁפְתָּיו מִדְּבַר
מִרְמָה :

Porque el que quiere amar la vida, y ver los dias buenos, refrene su lengua de mal, y sus labios no hablen enganno.

11. יִסֹּד מִרְעֵ וְיַעֲשֶׂה טוֹב יִבְקֹשׁ
שְׁלֹם וְיִרְדָּפָהּ :

Apartese del mal, y haga bien: busque la paz y sigala.

12. כִּי עֵינֵי יְהוָה אֵל־צְדִיקִים
וְנִאֲוִי אֵל־שׁוֹעֲרֵם מִן יְהוָה
בְּעֵשֶׂה רָע :

Porque los ojos del Sennor estan sobre los justos, y sus orejas atentas a sus oraciones: El rostro del Sennor estā sobre aquellos que hazen males.

13. וּמִיִּיִרְעָכֶם אֵם — תִּדְּמָה
לְטוֹבָה :

Y quien es aquel que os podra empeger, si vosotros seguis el bien?

14. וְאֵם תַּעֲנֵה בְּעִבּוֹר הַצִּדְקָה
אֲשֶׁרִיכֶם וְיִדְּאָתֶם לֹא תִדְּאָה
וְלֹא תִתְחַתּוּ :

Mas tambien si alguna cosa padecays por hazer bien, soys bienaventurados. Por tanto no temays por el temor de aquellos, y no seays turbados:

8. Τὸ δὲ πᾶσι, πάντες ὁμοφρονέτε, συμπνεῖτε, φιλάδελφοι, ἀπαλλαγμένοι, φιλόφρονες:

Et finalement soyez tous d'un consentement, & adonnez à mutuelle compassion, vous entr'aimans fraternellement, misericordieux, gracieux:

9. Μὴ δὲ δὸς τοῖς ἐχθροῖς κακὸν ἀντι κακῶ, ἢ λοιδόρια ἀντὶ λοιδόριας· τῶν αὖτις, ἀλογονοῦντες· ἰδοὺ οὗτος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα δοῖ λογίαν ἀληθογενήσιν.

Ne rendans point mal pour mal, ni outrage pour outrage: ains en contraire, benoissant: sachans que vous estes appellez à cela, afin que vous obteniez l'heritage de benediction.

10. Ὁ γὰρ θεὸς ζωὴν ζωῶν ἀγαπᾷ, καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς ἀγαπᾷτε, πυνσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτῶν δὸς κακῶ, καὶ χεῖρας αὐτῶν, τὸ μὴ λαλῆσαι δόλον.

Car qui veut aimer la vie, & voir ses iours bien heureux, qu'il garde sa langue de mal, & ses mains qu'elles ne proposent faulse:

11. Ἐκλογάτω δὸς κακῶ, καὶ ποιήστω ἀγαθόν· ζητήστω εἰρήνην, καὶ διώστω αὐτήν. Qu'il se destourne du mal, & qu'il face bien: qu'il cherche la paix, & qu'il la pourchasse.

12. Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου εἰσι ἐπὶ δικαίους, καὶ ὅτι αὐτὸς εἰς δεήσιν αὐτῶν πρὸς σωτηρίαν καὶ πρὸς τὴν σωτηρίαν κακῶ.

Car les yeux du Seigneur sont sur les iustes, & ses oreilles sont enclines à leurs prieres: mais la face du Seigneur est sur ceux qui font les maux.

13. Καὶ τίς ὁ κακῶν ὑμᾶς, εἰς ἀγαθόν μμενην γίνεσθαι;

Et qui est ce qui vous fera du mal, & vous ennuiera le bien?

14. Ἀλλ' εἰ καὶ πάρεστι τις δι-καρισμὸς, μακάριοι τὸν θεόν αὐτῶν μὴ φοβῆσθαι, μηδὲ στενεύειν.

Mesmeement encore que vous esdriez quelque chose pour iustice, vous estes bien heureux, mais ne craignez point pour la crainte d'eux, & n'en loyez point troubles:

CAP. III.

8. In fine autem, omnes unanimis, compatibles, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles.

Finally, be ye all of one mind: one suffer with another: love as brethren: be pitiful: be courteous.

9. Non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto: sed contrario, benedicentes, quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hereditate possideatis.

Not rendering evil for evil, neither rebate for rebates: but contrariwise blessing: because ye are thereunto called: that ye should be heirs of blessing.

10. Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos: coercet linguam suam à malo, & labia eius ne loquantur dolum.

For if any man long after life: and to see good dayes: let him refrain his tongue from evil: and his lips that they speak not guile.

11. Declinet à malo, & faciat bonum: inquirat pacem, & sequatur eam.

Let him eschew evil and do good: let him seek peace and follow after it.

12. Quia oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum: Vultus autem Domini super facientes mala.

For the eyes of the Lord are over the righteous: and his ears are open unto their prayers: and the face of the Lord is against them that do evil.

13. Et quis est qui vobis nocet, si boni et mulatores fueritis?

And who is he that will harm you: if ye follow that which is good?

14. Sed & si quid patimini propter iustitiam: beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini.

Notwithstanding blessed are ye if ye suffer for righteousness sake: Ye shall not be afraid of their fear: neither be troubled.

Das III. Capitel.

8. Endlich aber/sent allesampt gleich gesinnet/mitleidig/brüderlich/barmherzig/freundlich.

Men endelike/da verer alle sammen ved ic sind/merlidige/brøderlike/barmhertige/venlige.

9. Vergeltet nicht böses mit bösem/oder scheltwort mit scheltwort/sondern dagegen segnet/vnnd wisset daß jr dazu beruffen seyt/daß ihr den Segen beerbet.

Verater icke enemmer ont/eller stendjord/met stendjord men velsigner der imod/oc vider at ic ere kaldede der til/ar i skulle arffue velsignelse.

10. Denn wer leben will vnnd gute tage sehen/der schweige seine zunge/daß sie nicht böses rede/vnnd seine Lippen/daß sie nicht triegen.

Thi at huo som vil leffue oc see gode dage/Hand stal stille sin Zunge/ar hun calerinted ont/oc sine læber/ar de icke bejuge.

11. Er wende sich vom bösen/vnnd thue guts/er suche friede vnnd sage jm nach.

Hand stal vende sig fra ont/oc gøre gaar/Hand stal søge Fred/oc efterfølge hannem.

12. Denn die Augen des HERR sehen auff die Gerechten/vnnd seine Ohren auff jr gebet. Das angesichte aber des HERR sihet auff die da böses thun.

Thi at HERREN S ønen see til de Retfærdige oc hans øren til deres Bøn. De HERREN S Ansigt seer til dem som gøre ont.

13. Vnnd wer ist/der euch schaden löndte/so jr dem guten nachkommet?

De huo er den/som eder land stader/der som ic efterfølge der gode?

14. Vnnd ob jr auch leidet omb Gerechtigkeit willen/so seyt jr doch selig. Fürchtet euch aber für ihren troßen nicht/vnd erschrecket nicht.

De der som ic leide for Retfærdigheds skyld/saa er ic dog salige. De frygter icke for deres trusel/oc for deres icke.

Kapitola. III.

8. A tal summan: budetj wy ssyćni gedno myślinij / lićosć wój / Bratrstwa miłowonijcy / Miłosćonij / sićlijgliwój / pokornij.

Na koniec badźcie wśpisy 3 godliwymi / y czujcie doległości te dno drugich / miłować sobie bratrstwa miłować / miłosierć y łaskawość.

9. Nieodplacujcie złego za złe / ani złoćeni swój za złoćeni swój: ale radęgi dobroći 2 tje / nebo gśtet tomu powołani / abyście pojęhnanijm dōdōt nē wiādōli.

Ucie oddawając złem za złe / albo złoćeni swój za złoćeni swój / y owsem błogostawiac / wiedząc iż reżet: e nā to wezwani / abyćie błogostawienstwo dōdōt nē wiādōli.

10. Nebo kdo chce miłowati żywot a widet dny dobre: strerogj pażł siog od złego / a wsta geho at nemisłwój sli.

Abowiem kto chce żywot miłować / y ogladać dni dobre / niech powstraga się od złego / y wstaje swoich aby zdray nie rowiły.

11. Ochylg se od złego a tñ dobre / hledaj pokoe / a sihay gcy :

Uciech odskapt od złego a cłnt dobre / nřch gñap pokoe y nā si dōt go.

12. Nebo oti Pān na sprawiedliwē / a wśly geho t prosbām gegich. Ale jstiwost Deji / nā ty sićni tñij jst wśly.

Abowiem oty Pān sli pātrza: i nā sprawiedliwē / y wśly tego słuchā prośby tch / a oblicze pān sli pręciwko tym kōzzy jst cłp nā.

13. A kdo leśt kōby wān wśtobil / budetli miłowonijcy dobrzho.

A kto leśt kōby młat trapić wśstibysćie dobroći młatow: cām byt?

14. Ale y trpisteli co pro sprawiedlinę / blage wān. Strachu pał gegich nebogte se / ani sermuće:

Ale tē trpisteli co cłrpteli dō sprawiedliwōći pręd sli błogostawien tēstie. A wśkzjenie lētyćie sli strachu tch / ani trwoje cie sōba.

ג

15. אֵלֶּה הַדְּשׁוֹ בְּלִבְתְּכֶם
לְמִדְתָּא מְשִׁיחָא וְהוֹיָתוּן
מְטִיבִין לְמַפְקֵי בְּרוּחָא
לְכָל דְּתַבַּע לָכוּן מִלְּתָא
עַל סִכְרָא דְהִימְנִיתָא
בְּמִדְבְּרִיתָא וּבְדִרְתָּא :

Ma santificate il Signor Iddio (Christo) ne' vostri cuori. E siate sempre apparecchiati a rispondere a chiunque vi domandi ragione della speranza che è in voi.

16. כִּד אֵית לָכוּן תְּאֵרְתָּא
טְבָתָא אִיבְנָא דְהִבּוּן
דְּמַמְלָלִין עֲלִיכֹון אִיךְ דְּעַל
אֲנָשָׁא בִישָׁא יִבְהִיתוּן אִיךְ
אֲנָשָׁא דְטָלְמוּן דְּדוּבְרִיתָא
שְׂפִירָא דְבְּמִשְׁיָחָא :

Con mansuetudine et reverentia, habendo buona conscientia : acciòche in quel che dicono mal di voi, come de mal-fattori, si vergognino essi che biasimano la vostra buona conversatione in Christo.

17. עֲדָרָא הִי לָכוּן אִיר כִּד
עֲבָדִין אֲנִיתוּן עֲבָדָא טְבָא
תְּסַבְּלוּן בִּישְׁתָּא אֹן הַכִּיל
הַכְּנָא הוּא עֲבָנָא דְאֵלֶּהָ
וְלָגָא כִּד עֲבָדִין אֲנִיתוּן בִּישְׁתָּא :

Imperchè egli è meglio patire faciendo bene, se la voluntad de Dio si vuole, che faciendo male.

18. מְטוּל דְּאִיךְ מְשִׁיחָא
חֲדָא וְכוּן מִית חֲלָה מִשְׁתָּו
וְדִיקָא חֲלָה מִשְׁתָּו
דִּיקָרְכִּיכוּן לְאֵלֶּהָ וּמִירָא
בְּפִגְר וְחִיָּא בְּרוּחָא :

Conscio esia che Christo ancora ha patito una volta per la peccati, egli giusto per gli ingiusti, per condurci a Dio, mortificato ben ne la carne, ma vivificato per lo spirito.

19. וְאִכְרוּ לְנִפְשָׁתָא אֵילִין
דְּאֲחִידוּ הֵנוּ בְּשִׁירָא :

Per il quale ancora venendo, predicò al gli spiriti, che erano in carcere.

ג

15. וְאַתְּ יְהוֹה אֱלֹהִים אֶת-
הַמְּשִׁיחַ קִדְשׁוֹ בְּלִבְתֶּיכֶם וְהוֹיָתֶם
נְכוֹנִים תָּמִיד לְהַשִּׁיב דְּבַר לְכָל-
אִשָּׁר יִשְׁאֵל מִמֶּכָּם טַעַם עַל-
אֲמוּנָתְכֶם :

Pero santificad al Sennor Dios (Christo) en vuestros coraçones: y estad siempre aparejados para responder acada vno que os demanda razon de la esperança que está en vosotros :

16. בְּעֵנְיָה וִירְאָה יְהוָה-
לְכֶם מִדַּע טוֹב אִשָּׁר אִם יִלְשִׁינוּ
אֲתֶכֶם בְּמוֹזֶם עוֹשֵׂי רָעָה
יְבָלְמוּן חֲמָה בְּמַכְלִימֵי עֲקֻבוֹתְכֶם
טוֹבוֹת בְּמִשְׁיָחָא :

Y esto con mansedumbre y reuerencia : teniendo buena consciencia, paraque en lo que murmuran de vosotros como de malhechores, sean confundidos losque blasphemian vuestra buena conuersacion enel Christo.

17. כִּי-טוֹב לְכֶם בְּעִשְׂוֹתְכֶם
טוֹבָה (אִם רָצָה יִרְצָה אֱלֹהִים)
לְעֵנְיָת מַעֲשֵׂוֹתְכֶם רָעָה :

Porque mejores que seays afligidos hazien do bien, si la voluntad de Dios así lo quiere, que no haziendo mal.

18. כִּי-גַם הַמְּשִׁיחַ הוּא פָּעַם
אֶחָת מִחוּלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מִדְּבַר
מַעֲוֹנָתֵנוּ צָדִיק בְּרָשָׁעִים אִשָּׁר
תִּקְרִיב אֹתָנוּ לְאֱלֹהִים מוֹמָת
בְּבִשָּׁר חֵי בְרוּחָא :

Porque tambien el Christo padecio una vez por los pecados: el justo por los injustos : para lleuarnos a Dios mortificado a la verdad en la carne, pero viuificado en espirtu.

19. אִשָּׁר בְּהִגָּם-אֶת-דִּוְחוֹת
שָׁהוּ בַּמַּטְרָה הַלֹּךְ יִבְשָׁר :

Enel qual tambien fue y predicó a los espiritus que estauan en carcel :

ג'

15. Κύριον ὃ τὸν θεόν (Χριστὸν)
ἀγιάσεις ἐν καρδίαις ὑμῶν. ὅπως
ᾗ ἀνέπαρος ἀπολογία παντὶ τῷ
αἰτιῶντι ὑμᾶς λόγον περὶ ὃ ἐν ὑμῶν
ἐλπίζετε, μὴ παύσῃτε καὶ φόβῳ.

Ains sanctifiez le Seigneur (Dieu Christ) en voscres cœurs, & soyez toujours appareillés à respondre avec douceur & reuerence à chacun qui vous demande raison de l'esperance qui est en vous.

16. Σωτήριον ἔχετε ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καὶ ἀλαλήσῃ ὑμῶν εἰς κακοποιῶν, καταχυνώσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν λογῇ ἀναρεφλί.

Ayans bonne conscience: afin que ceux qui blâment vostre bonne conuersation en Christ, soyent confus, & ce qu'ils detraient de vous comme de mal faucent.

17. Καρτίον γὰρ ἀγαθὸν ποιούτας, οἱ βίβλην βίβλημα τῷ θεῷ, πείσυν, ἢ κακοποιούτας.

Car il vaut mieux que vous souffriez en bien-faisant, si telle est la volonté de Dieu qu'en mal-faisant.

18. Ὅτι καὶ Χριστὸς ἁπλοῦς ἑστὶ ἀμαρτωλῶν ἑπαι, διικαιεῖς ὑπὲρ ἀδικῶν ἵνα ἡμᾶς προσεγγίσῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς ὑπὸ σαρκί, ζωοποιήσῃς ὃ τῷ πνεύματι.

Car aussi Christ a souffert une fois pour les pechiez, lui iuste pour les iniustes: afin qu'il nous amenast à Dieu, ayant esté mortifié en chair, mais viuifié par l'Esprit:

19. Ἐν ᾧ καὶ ᾧ ἐν φυλακῇ πνεύματι προεβόηεν ἐκήρυξεν.

Par lequel aussi estant allé il a prêché aux esprits en chartre :

CAP. III.

15. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe.

But sanctifie the Lords God in your hearts: and be ready alwayes to give an answer to every man that asketh you a reason of the hope that is in you.

16. Sed cum modestia & timore, conscientiam habentes bonâ: ut in eo quod detrahunt vobis, confundantur qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem.

And that with meeknes and reverence: having a good conscience: that when they speak evil of you as of envious men may be ashamed which blaspheme your good conversation in Christ.

17. Melius est enim ut bene facientes, si voluntas Dei velit, pati, quam male facientes.

For it is better / if the will of God bee so: that we suffer for well doing: then for will doing.

18. Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis: ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, vivificatos autem spiritu.

For Christ also hath once suffered for sinnes: the just for the unjust: that he might bring us to God: and was put to death concerning the flesh: but was quickned in the spirit.

19. In quo & his qui in carcere erant (Spiritus) spiritu veniens prædicavit.

In the which he also went and preached unto the spirits that are in prison.

Das III. Capitel.

15. Helliget aber Gott den HERRN in euren Herzen. Seyt aber allezeit bereit zur verantwortung jederman/ der grund fodert der hoffnung/ die inn euch ist.

Men heiliger den HERRE Gud i eders herte. Beret oc alltid rede til at suare huermand/ som vdtresser grunden om Haabet/ som er i eder.

16. Vnd das mit sanfftmütigkeit vnd forcht/ vnd habt ein gut gewissen/ auff daß die/ so von euch asterreden/ als von vbelshätern/ zu schanden werden/ daß sie geschmächt haben ewern guten wandel in Christo.

De der mei saemodighed oc fryet/ De hafter en god Samvittighed/ paa der ar der/ som tale ilde paa eder/ som om Wisdeder/ kunde bliffue bellemmede/ for de bespaarrede eders gode omgængelse i Christo.

17. Denn es ist besser/ so es Gottes wille ist/ das ihr von wolthat wegen leidet/ denn von vbelthat wegen.

Thi der er bedre/ om der er Guds wille/ at i lide for Belgerninger skyld/ end for onde gerninger skyld.

18. Sientmal auch Christus einmal für unsere sünd gelidien hat/ der Gerechte für die Ungerechten/ auff das er uns Gott opfferte/ vnd ist getödtet nach dem Fleisch/ aber lebendig gemacht nach dem Geist.

Effterdi at Christus oc leeden gong for vore synde/ den Retsfærdige for de Vretfærdige/ Paa der at hand skulde offre Gud off/ Oc hand er dod giort effter Rodet/ Men leffuende giort effter Anden.

19. In dem selbigen ist er auch hin gegangen/ vnd hat geprediget den geistern im Gefengnis.

I den samme/ giot hand oc bort/ oc predickede for de Andene i Fængisler.

Kapitola III.

15. Ale Pána Krysta posviť / vcegtie w sředřch wassřch. Hotowi gsaue w dnyť yf dořli vřli nřniť křdřmu ldo od wås posřdã / abyřie w dñali pokřzřť. Wiřy a nadřge křdřť geřt w wås.

Ale Pána Bogã posviťcie w sředřch wassřch / a badićie zãwře gorowi odpowiedz dãc łãdźem u pytaćem u sico / sřawie nadřiete onay křdã w nas uřl.

16. A to a řřkřdmuřři a a bñniť / magřie dořt sřdřdõ miř: aby w toin w řemř wãm vřřhagi / zãhanbni dñli el řřkřř hãřgiť wassř dořt w Krystu obcowãniť.

Spokora y w řřkřwosřla / mãř řac řumõicmẽ dořt / aby řřym co řle mowia řřřřwõ mãm řãřo řlořřicãm / řawřřõřã řic řřorř řic řãřãla nã wassř Spřř obcor wãulẽ Krystuřic.

17. Eřřet geřt řagřře abyřře dořt lĩniře / buđli w uole Dõřři / w řřli / nřřli řle řĩniře.

Abowřem řepřey aby řřle dořt řic řřymãci řřřřĩtãř a řã řã wõla Dõřã / řurřřli / nřřli řle řřymãci.

18. Nřbõ v Krystu gedĩnau řã řřřliřy nãřř wãřl / Spřã wẽđliřy řã nřřřãwẽđliř / aby nãř obřřowal Bõhu: Wĩrřwẽř řagřřẽ wõđl Eřřla / ale obřřwẽř Dũřřem.

Do y Krystu řĩřřřal řãřã řřřřy / řřãwĩ wĩwřã nřřřãř wẽđliře / aby nãř řřřwĩđl řõ Bõga / wĩartwõ õwřĩcĩãlem / ãlẽc õřřwĩõy wũřřem.

19. Wřřerãmřõ Dũřřu w řřřřõ / y řřm Dũřřuõm řřřřř bñli zãwřĩĩt w řãřãřĩ / řãřãřĩ:

Perřřřřřõřõřõ řõřřř / perřř powĩẽđãl dũřřuõ řřorřy řã w řĩemũcẽy.

20 הליו דמו קדוים לנו
אחשבישי הני ביומיה ד
דנוח בן מצרית רוחה
האלהא פקדת דתהנו
קיבוחא על סבדא ד
דתביתיהו ויתמנה נפשו
כלהו עליונה גמי במנה

*Iquali già furono increduli, quando
vna volta la patientia de Dio a ssestano
me giorni da Noè, allora che s'apparecchiò
ma l'arca, ne la quale poche anime, cioè
otto, furono saluate per l'acqua.*

21 דאך אמתיו ביה ברו
טובסא חאו אמתיו ב
במצבידיתא לו בן פקדא
משיגין אמתיו מן צאתא
אלהא בן מוריו אמתיו
האלהא ברתהא דכיתא
ובקמתה דישוע משיחא

*Alche corrisponde hora la figura che
es salua, cioè, el Batismo, mostrando que
che leua fora lo lordure de la carne, ma la
sestima manza de la buona conscientia
muerto l'addio per la resurreccion de Iesus
Christo.*

22 הו האחעלי לשמיה
ואיהיה על ימינה ד
האלהא ואשתעבדו לה
מלאכא ושלטנא
יחילות :

*Il quale è a la destra de Dio, essendo
sede andata en cielo, & essendoli a iustici
repositi gli Angeli, & la Potestade la Virtù.*

אז משיחא הכיל חש
חלפיוכו בפסד נאך אמתיו
בם בהנא רצונה אודיכר
מז דמאת גר בפסדה עלי
זה מן כליו חטבה :

*Hauendo dunque Christo patito per
noi in la carne, armati: armati: armati: del
nostro peccato, cioè, che chi ha patito
in la carne, ha cessato dal peccato.*

2 דלא מכיל לתתנה
הכנתהא יחא פמא יכא
האיתנה בפסדה אל
לכנתהא האלהא :

*Per nono Siner più, quel tempo che fu
nello in carne, se cessò le concupiscenze
de la humanità, ma secondo la Volontà de
Dio.*

20 אשר לא האמינו מלפני
באשר האריך אלהים את-אפו
בלי נח בהעשות חטבה אשר
בה מעטות ורהוה אר שמונה
נפשות גמלו במים :

*Los quales en el tiempo pasado fueron de-
sobedientes, quando vna vez se esperaba la paci-
encia de Dios, en los dias de Noe, quando se apa-
rejava el arca en la qual pocas, es a saber, ocho
personas fueron saluas por agua.*

21 ובה בדמות עת גמ אמתיו
מושיעה הטבילה לא לשם
מעלינו את-טמאת הפשר כ
אם לערבת מדע טוב לאלהים
בתקומת ישוע המשיח :

*A la figura de la qual el Batismo que aora
corresponde, nos salua, no quitando las immu-
dicias de la carne, mas dando testimonio de bue-
na consciencia delante de Dios, por la resurrecc-
ion de Iesus el Christo.*

22 ובעלותא אל-השמים יושב
הוא לימין יהוה ונכבדו לפניו
המלאכים ושלטנות וגבורות :

*El qual está a la diestra de Dios, siendo subi-
do al cielo: a quien estan sujetos los Angeles, y
las potestades, y Virtudes.*

אז ענה המשיח עלינו בפשר
גם אתם תחדו במחשבה
כזאת כי-אשר מענה הענה
אפס בפשר מחטבה :

*Pues que el Christo ha padeci lo por noso-
tros en la carne, vosotros tambien estad armados
del mismo pensamiento: que el que ha padeci-
do en la carne, cessó de pecado:*

2 עוד לא לחיות לתאוה בני
אדם כי-אם לרצון אלהים
בכל-עת-מגוריהו בפשר :

*Para que ya el tiempo que queda en carne, bina,
no a las concupiscencias de los hombres, sino a
la voluntad de Dios.*

20. Ἀπὸ τοῦ ποσὶ τοῦ, ὅτι ἀπὸ τοῦ
ἀρχαίου τοῦ θεοῦ μακροθυμία, ἐν
ἡμέραις νῦν καὶ ἀποκαταστάσεως
καὶ σωτῆρος εἰς τὸ ὄλεθρον, τοῦτο
ἐστὶν, ὡς καὶ διὰ τὸν Νεώτερον
ἀρκα.

*Ayas estis idia desobedientes, quand
la patientie de Dieu attendoit vne fois
les jours de Noè, lors que s'arche s'ap-
pareilloit, en laquelle petit nombre, al-
l'auoir huit personnes furent sauues
par feau.*

21. Ὡς καὶ ἡμῶς ἀντίστοιχον νῦν
σώζει ἐκ τῆς σαρκὸς, ὡς ὁ Χρισ-
τὸς ὑπὸ τοῦ, ἀλλὰ συνδύσας ἀγα-
θῆς ἐκπαίδευσης εἰς θεόν, δι' ἀναστά-
σεως ἰησοῦ Χριστοῦ.

*A quoi aussi maintenant respond à
l'oppositiōe la figure qui nous sauue, à sa-
uoir le Baptême: non point celui par
lequel les ordures de la chair sont cer-
royées, ains l'edification de bonne con-
science deuant Dieu, par la resurreccion
de Iesus Christ.*

22. Ὅς ἐστι ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ πε-
ρὶ τοῦ εἰς ἑρμῶν, ὑπερβαίνον
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δε-
νῶν.

*Qui est à la droite de Dieu, étant
allé au ciel: auquel sont assuētis les
Angeles, & puissances, & vertus.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.
Χριστὸς οὗτος παρὸν ἐν τῇ
ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν
αὐτῆς ἐννοίαν ἐκπαίδευσε, ὅτι ὁ πα-
θεὶς ἐν σαρκὶ πῦνται ἀμαρτίας.

*Or donc puis que Christ a souffert
pour nous en la chair, vous aussi l'avez
armés de ceste meisme penser, c'est a-
sauer, que celui qui a souffert en chair,
a cessé de peché:*

2. Εἰς τὴν μέλει ἀνθρώπων ἐπα-
θυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τῶν
ἐκπαίδευον ἐν σαρκὶ βιωσῶν Χριστῶν.

*A fin que le temps qui reste en chair,
vous ne viviez plus selon les conuoi-
ses des hommes, ains selon la volonté
de Dieu.*

CAP. III.

20. Qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam, in diebus Noë, cum fabricaretur arca, in qua pauci, id est, octo animæ salvæ factæ sunt per aquam.

Which were in time passed disobedient / when once the long suffering of God abode in the days of Noe; while the arke was preparing; to be saved fewe: that is / eight soules were saved in the water.

21. Quod & vos nunc similis formæ talvos facit baptismus: non carnis deputatio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu Christi.

To the which also the figure that now we saueh vs / euen baptisme agreeth / not the putting away of the filth of the fleshe: but in that a good conscience must be requested to God / by the resurrection of Iesus Christ.

22. Qui est in dextera Dei, deglutiens mortem, ut vitæ æternæ hæredes efficiamur: profectus in cælum, subiectis sibi angelis & potentibus & virtutibus.

Which is at the right hand of God / gone into heauen to whom the Angels and Powers and might are subiect.

CAP. IIIL.

Christo igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini: quia qui passus est in carne, desuit à peccatis.

Forasmuch then as Christ hath suffered for vs in the fleshe, arm a none selues likewise with the same minde: which is that he which hath suffered in the fleshe / hath cleared from sinne.

2. Ut iam non desideritis hominum, sed voluntati Dei quod reliquum est in carne vivat temporis.

That he henceforth abide should desire as much time as remaineth in the fleshe / not after the lusts of men, but after the will of God.

Das III. Capitel.

20. Die etwa nicht glaubten / daß Gott einmals harret / vnd gedult hatte zu den zeiten Noe / da man die Archa zurüstet / in welcher wenig / daß ist acht Seelen / behalten wurden / durchs Wasser.

Som nogen stund icke trode / der Gud roffuede en gong / oc hadde raalmoghede i Noerid / der mand beredde Arcken / i huilken saa / der er / otte siel bleffue beuarede / formedelst vand.

21. Welchs nun auch vns selig machet / in der Tauffe / die durch jenes be deutet ist / nicht das abthun des vnflats am Fleisch / sondern der Bund eines guten gewissens mit GOTT / durch die Auferstehung Jesu Christi.

Huileket oc nu gøt off salige / vdi Daaben / som beeydes der mer / icke den vrensligheds borttagelse paa Rødet / Men en god Samvitigheds Pace mer Gud / formedelst Jesu Christi opstandelse.

22. Welcher ist zur rechten Gottes in den Himmel gefahren / vnd sind im vnterthan die Engel / vnd die Gewaltigen / vnd die Kräfte.

Som er opfaren i Himmeln til Guds høire haand / oc Englene / oc de Veldige / oc Krafterne ere han nem vnderdanige.

Das IIIL. Capitel.

Weil nu Christus im fleisch für vns gelidten hat / so wapnet euch auch mit demselbigen sinn / denn wer am fleisch leidet / der höret auff von Sünden.

For di at Christus nu leed saar off i Rødet / Da vnder eder oc mer der samme sind / Thi at huo som li der paa Rødet / hand lader aff at synde.

2. Daß er hinfort / was noch hinder stilliger zeit im fleisch ist / nicht der Menschen lusten / sondern dem willen Gottes lebe.

At themu fremdelst / skal icke seffue den tid som end nuigen er i Rødet / effter Wensselig begæring / men effter Guds vilie.

Kapitola III.

20. Kteřij byli někdý newřetřij / kdýto očkáwala se trpěti / šliwost Bořij za dnuow Noe / kdý dělán byl Koráb / w kterémžto málo / to geřt osmiero lidij zachowáno geřt od powo pp.

Kterzy niekdý nieposlušny byli / gdy raz oczekowała Boża cierpliwosc zadeni Noego / kiedy Archa gotowana / w ktorey mało to było / osm dui zachowane są na wodzie.

21. Kterýmž přikladem y was nyní nápodobně spaseš ny činní Křest: nesložením tělesným / poslkem / ale dokázáním dobrého Swědomí před Bohem / Křte wztěžením Božij: se Křsta.

Kterzy teraz Křest rovnátiac se zachowawo nas trpě / miedyby mutac plinawosci ciała / ale spras wuiac to / i dobre samowienie wywa Bogá przez smartwych wiliac ote Jezusa Křsta.

22. Kterýmž geřt na Prawley Bořij: Křápw Smrt / aby chom my očkni byli dēdicos wě wětného žiwota / šel do Nebe / poddaw sobě Angel / y Potestáty / y Virtuty.

Kterzy iest ná prawley Bořey / geřby do neba / Kthorema poddas ni sa samé Anđelowie / y zwierzchošci / y mocy.

Kapitola IIIL.

Oněwadž geřt teřby Křstus na čle trpěl / y wy ta teřtýmž myšlením ořrazeni budie: Neb kdo na čle trpěl / ten geřt přestál od hřichuow.

Když tedy Křstus čerptal za nas wciele / wy teř taž mysla badjete vsboleni / to iest iž ten Křte čerptal w člele / přestál od grzechu.

2. Aby až ne šlořšom žádosťm / ale wlii Bořij žiw byl w člele řasu pozuosiawagijšeho.

Au themu aby až nte požadošiwosťm ludskim / ale woley Božey ořlařet čiasu w čiele žyl.

וְסֵפֶק צִיר וּבִנְיָהוּ הָיוּ הַעֲבָדִים
וּבְלִחְתָּו הָיָה צְדִיקָה
וְחִנּוּף בְּאִסּוּסֵיהֶם
וּבְרִיּוּתָם וּבְצִיּוּתָם
וּבְיֹמָם וּבְפִלְחָנָם
וְשִׁמְרָתָם :

Imperochè egli è bene affai ch'el tempo
passato de la nostra vita noi habbiamo
fatta la volontà de le Genti, contrasando
na le insolence, e na la concupiscence, ne
l'abbriacheria, e ne l'imangiamente, e ne
l'ornamento, e na la nefanda idolatrie.

4 וְהָא הָשָׁא מִתְדַמְרִין
וּמִגְדָּבִין עֲלֵיהֶן בְּדִלְ
מִשְׁתַּרְחִיתָן עֲמָהֶן בְּהִ
אֲסוּרָתָא קַדְמִיתָא:

*Il che par loro strano biasimandosi,
per che Voi non correte con affollato nel
medesimo traboccamento d' intemperan-
zia.*

הבן דודבין פתגמה
לאחיה הו' בעתיד למרו
מיתתו וחייו:

Quelli che renderanno ragione di
colui che è apparecchiato a giudicare i vi-
vi e i morti.

אמר למי יתנו דעת ידינו
אמר בני נשא בפסד ירחון
באלהא ברוח:

Perciò che per questo egli è stato annunziato ancora a i morti, acciò che siano condannati secondo gli huomini in carne, ma gloriano secondo l'adamo in lo spirito.

7 מִטֵּית לֹא יִזְוֶה חֵת
דָּבָל מִטוֹל הֵנָּה אֶתְנַכְּמוּ
וְאֶתְעִידוּ לַעֲלוֹתָא

*Hor la fine di tutte le cose s'appressa.
Siate dunque sbrighi, e Vegliate ne le ora-
PARTE.*

8 וְהָדָם כָּל יְמֵי חַיֵּי
חַיִּיפָא לְוָרְחָא יְהוּדָא
לְכֹן חַיִּיפָא יִצְרָא מִחַיִּיפָא
סוּגָא דְחַיִּיפָא :

*E sopra tutte le cose habbate intensa
charità fra Vos: percioche la charita co-
priua ogni moltitudine di peccati.*

7
 וְרָבָה לָנוּ עֵת—חַיִּינוּ עִבְרָה
 לַעֲשׂוֹת חֻמֵּי חַגִּים אֲשֶׁר הָלַכְנוּ
 בָּכֶם בְּתַנְיָהּ נִפְשָׁם בְּזוּלָלִים
 מְסֻבֵּאִים בְּשִׁבְרוֹן בְּמִשְׁתֹּת
 וּבְעִבְרוֹת חֲדוֹת לֹא לַהֲעֲשׂוֹת :

Porque nos deue bastar que el tiempo passa do de nuestra vida ayamos hecho la voluntad de los Gentiles, quando conuersamos en disoluciones, en concupiscencias, en embriaguezes, en glotonerías, en bsueres, y en abominables idolatrias.

4 אֲשֶׁד בּוֹ מִתְמָהִים וְכִי־לֹא
תִרְוַע אֲתָם אֶל־תִּבֵּל וְלֹא־תִם
מִקְלָיִם אֲתָם :

Y esto parece cosa estrana à los que os vituperan, que vosotros no corrays con ellos en el mismo desen frenamiento de dissolucion:

וְאֵשֶׁר יִשְׁלַח בְּכָר לְאֵשֶׁר עָמִיד
לְשֹׁפֵט אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמָּתִים:

Los quales darán cuenta al que está apartado para juzgar los vivos y los muertos.

וּבְעֵבֶר וְלֹאֵת גַּם אֶת־מִלִּים
בְּשָׂרָה אֲשֶׁר יִשְׁפֹּטוּ בְּאֲנָשִׁים
בְּבֶשֶׁר וְיִחְיוּ בְּאֱלֹהִים בְּרוּת :

Porque por esto tambien ha sido predicado el Evangelio á los muertos: para que sean juzgados en carne segun los hombres, y vivan en espiritu segun Dios.

7 וַיְסֹף דָּבָר הַזֶּה קָרַב לְלִבּוֹ
הַתְּבוֹנֵנוֹ וַהֲתַעֲוָרָה לְתַתְּלוֹת :

Mas el fin de todas las cosas se acerca. Sed pues templados, y velad en oracion.

8 וּמִכָּל־דָּבָר תִּחְזִיקוּ אֹתָהֶם
אֶהְיֶה אִתְּכֶם כִּי־תֵצְאוּ
תִּכְסֶה אֶת־לֵב הַחַטָּאִים :

Y sobre todo tened entre vosotros ferviente caridad: porque la caridad cubrirá la multitud de pecados.

3. Ἀρχεὺς γὰρ ὑμῖν ὁ περιηλυ-
θὼς χρόνος τῷ βίῳ πᾶν ἔλεγμα τῆς
ἐν ὑμῖν κατωρθώσαυσι, πεπερασ-
μένης ἐστὶ ἀσπλύνειας, ὅπου ῥυμιαίς, εἰ-
νοφλυγίαις, καμῖαις, πότισι, καὶ ἁ-
γεμίαις εἰδωλολατρείαις.

Car le temps passé nous doit avoir
suffi pour avoir accompli la volonté
des Gentils, quand nous conversions en
insolences, en vanités, en orgues, en
gourmandises, en luxuries, & idolatries
abominables.

4. Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ σωτηριχόν-
των ὑμῶν εἰς πλὴν αὐτῶν τῆς ἀσω-
τίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες.

En quoi se trouvent étranges, en vous blâmant, quand vous ne courez point avec eux en un même abandon de dissolution.

γ. Οἱ ἀποδώσασιν λόγον τῇ ἐπι-
μῳ ἔχοντι πρὶν αὐτῶν καὶ γε-
κράς.

Ceux qui rendront compte à celui qui est prêt de juger les vivans & les morts.

6. Εἰς τὴν γὰρ καὶ νεκροὺς ἀν-
γελισθῇ, ἵνα κερθῶσι μὴ ᾗ ἀν-
θρώπους σαρκεῖ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν
πνεύματι.

Car pour ce aussi a il esté auangelizé
aux morts, afin qu'ils fussent iugés se-
lon les hommes en chair, & qu'ils ve-
ussent selon Dieu en Esprit.

7. Πάντων ἡ τὸ πλ^ν ἡγ^νμα.
σωφρονήσατε οὖν, καὶ κήψατε εἰς
τὴν προσδοχάς.

Or la fin de toutes choses est prochaine. Soyez donc sobres & veillans à prier.

8. Πρὸ πάντων ᾧ πλὴν εἰς ἑαυτὸς
ἀγαπᾷ ἑκταὶν ἔχοντες, ὅτι ἡ ἀγά-
πη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Et sur tout ayez entre vous vehe-
mentie charité: car charité couvrira une
multitude de pechés.

3. Sufficit enim præteritum tempus ad voluntatem Gentium contummandam, his qui ambulaverunt in luxuriis, desideriis, vinolentiis, comestationibus, potationibus, & illicitis idolorum cultibus.

For it is sufficient for us that we have spent the time past of the life, after the lust of the Gentiles, walking in riotousness, lusts, drunkenness, in gluttony, drinkings, and in abominable idolatry.

4. In quo admirantur non concurrentibus vobis in eadem luxuriæ contumeliam, blasphemantes.

Wherein it seemeth to them strange that we who were not with them in the same things, should not be with them in the same evil of you.

5. Qui reddent rationem ei, qui paratus est iudicare vivos & mortuos.

Which shall give accounts to him, that is ready to judge quick and dead.

6. Propter hoc enim & mortuus evangelizatum est: ut indicentur quidem secundum homines in carne, vivant autem secundum Deum in Spiritu.

For unto this purpose was the Gospel preached also unto the dead, that they might be condemned according to men in the flesh: but might live according to God in the Spirit.

7. Omnium autem finis appropinquabit. Estote itaque prudentes: & vigilare in orationibus.

Now the end of all things is at hand. Be ye therefore sober, and watch continually.

8. Ante omnia autem, mutua in vobismetipsis charitatem continuam habentes: quia charitas operit multitudinem peccatorum.

But above all things have fervent love among you: for love covereth the multitude of sinners.

3. Dannes ist gnug das wir die vergangene zeit des lebens zubracht haben nach Heidschen willen / da wir wandelten in vnzucht / lüsten / trunkenheit / freßeren / seufferen vnd greulichen abgöttereyen.

Ihndeter noch / at wi hassuelssue vort liff i den fremfarnen tid effier Hedningerns vilie / der wi vandrede i wtuce. lyft / druckenstoft / fraadzeri / driet / or gruffeligi Affguderi.

4. Das befrembdet sie das ir nicht mit ihnen lauffet / inndasselbige wüste vnordig wesen / vnd lästern.

Der glorde dem fremmede / at i lobete mit dem / i der samme vilde wsticeligen vassen / or bespaanclie.

5. Welche werden rechenschaft geben dem der bereitet ist / zu richten die Lebendigen vnd die Todten.

Wilt de der stulle gore hannem regenstalt / som er rede til at dome de leffuende or de dode.

6. Denn dazu ist auch den Todten das Evangelium verkündigt / auff das sie gerichtet werden nach dem Menschen am fleisch / aber im Geist Gott leben.

Ihi der til er oc Evangelium kundgjort faar de Dode / at de stulle døms effier Menniske i Roden / men i effue faar Gud i Anden.

7. Es ist aber nahe kommen das ende aller dinge. So seht nun mäßig vnd nüchtern zum Gebet.

Orenden vaa alle ting er kommen nær til. Saa verer nu sticelige oc edrue til Bønnen.

8. Für allen dingen aber habt untereinander eine brünstige Lieb / denn die Liebe decket auch der Sünden Menge.

De hafter for alle ting er brendende Karlighed indbyrdes / ihi at Karlighed stuler oc faa Syndernis mangfoldighed.

3. Dostie gest zagiste / zegsme onen minuly cas podte wuole Dohanuow wykonali / tlich kiejzysau chodili w smilist: wlich / w zadosiech a w zbytel: nempity Wina / w hodowad: ni / w opilstwiy a w nekad: nym Wodiam slaujentij:

Abowtem dostie nam / zefsm: przestego cjasu z wota cymil: wola pogdanow. chodiac w miedzy: sbosciach / pozabl: woic: ach / w opilstwach / biesiadach / pisonis: wach / y brzydliwych balwoch: walstwach.

4. Protoz dwilise / zefsenyntij nestrwnawate o nym w ciz: rozkossy smilstwa / rauhagijce se:

At ho se im zba co obcego / z wymie blegocis: z umi fa temuz niemiernemu zbyelowi / y bluz: atae.

5. Ait wydagij potet tomu kiejz hotow gest sanditi ziwot y mrtiw.

Alse kiejz de dadya temu kiejz gotowy jest / abzij zyw y zmarte.

6. Proto gest zagiste y mrti wym Evangelium lazano / aby byli sauenti podte Lidij w etle / ale zwi byli podte Doha w duchu.

For z dla tego wmarlym pete: powiadana jest Ewangelia / aby byli osadzeni woblebzi w cieles: y zli w duchem woble Doga.

7. Wssich zagiste wcm koi: nec se blizij. Protoz budce os: patnij / a bote na Wodli: bacz.

Przytym koi:lec wssy:lich tze: ciz blizko wit: Dabiciet: thedy tze: w y cizyati modliwite.

8. Pzedawsemi pal: wcmi spoletnau mczp siba: Laska wstawitnau mte: mcho Laska p: lsk: w: mnozstwij h: j: chuow.

Przed wssy:ktymi tze: ciam: mte: cze: wprze:yma milosc: tedmi ku brat: gum: abow: em milosc: zafryu wiel: kosc: grzechow.

ד

9 והיותו רחמיו אכסניא
דלא רטנא :

*Siate albergatori l'ŕm de l'altro sen-
za murmurazioni.*

10 וכל גש מנכון
מזבחא דקבל מן אלהא
ישמש בה לחבריה איה
רבי בתא טבא דטובותא
מפרשתא דאלהא :

*Secondo che ciascuno ha ricevuto di
dono, amministratelo l'ŕm a l'altro, como
buono dispensatore de le grazie, gratio de
Dio.*

11 כל מן דימור איה
מלתא דאלהא ימלל וכל
מן דמשמש איה דמון ה
חילא הו דאלהא ירב לה
דבכל דעבדיו אנתון
ישתבח אלהא ביר ישוע
משיחא הו דיילה הי ת
תשפוחתא ואיקרא לעלם
עלמיו אמין :

*Se alguno parla, parlí como parole di
Dio: se alguno ministra, ministrí como
per la virtú, la quale l'Idio amministra:
accòche on tutti le cose s'ha glorificato. Id-
dio per Iesus Christo, A csa è la gloria l'
sempre per infiniti seculi. Amen.*

12 חביבי לא תתדמרון
פניסיונא דהויו לכו איה
דמדום נוכרי גרש לכו
מסול דלביחרכון הו ה
הויו :

*Carissimi, non vi parastrano, come
se s'accadesse qualche nuova cosa, quan-
do voi sate come per fuoco consumati, per
sar prona di voi.*

13 אלא חרו דמשפוחתין
אנתון לחשויה דמשיחא
דחבנא אף פנלונא
דתשפוחתה תחדון
והרדון :

*Ma allegreati, inquanto che voi se-
te partecipi de la passione di Christo, accò-
che amore na la rivelatione de la sua glo-
ria, voi vi allegriate giubilando.*

ד

9 אהבו לתליו איש אח גרו
בלתי חלונה :

*Hospedaos amorosamente los vnos a los o-
tros sin murmuraciones.*

10 איש איש פאשר לקח אח
תחתו ישרת אח אהיו כבעלי-
בתים טובים על רב תחנת
אלהים :

*Cada vno segun el don que ha recebido, ad-
ministratelo a los otros, como buenos dispen-
sadores de las diferentes gracias de Dios.*

11 אם מדבר איש ידבר
כדברי אלהים אם משרת
איש כמו בגבורה אשר מכלל
אלהים אשר בכל דברים יכבד
אלהים בישוע המשיח אשר לו
הכבוד והגבורה לעולמי עולמים
אמן :

*Si alguno habla, hable conforme a las pala-
bras de Dios. Si alguno ministra, ministrí confor-
me a la virtud que Dios, administra para que en
todas cosas sea Dios glorificado por Iesus el
Christo, al qual es gloria, y imperio para siempre
jamás, Amen.*

12 אהובי אל תתמהו על
השדפון אשר בכם (אשר אל
מסה היתה לכם) כי ידבר
חדש קראכם :

*Charísimos, no os maravilleys quando so-
ys examinados por fuego, loqual se haze para
vuestra prueba, como si alguna cosa peregrina os
aconteciesse:*

13 כי אם כחתחברכם עם
ענת המשיח בן שמחו אשר
גם בהגלות כבודו תשמחו
לעליו :

*Mas antes enque soys participantes de las
afliciones del Christo, hos gozad: para que tam-
bien en la reuelacion de su gloria hos gozeys en
triumpho.*

8.

9. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἀνὰ
λογισμῶν.

*Soyez hospitaliers les uns envers
les autres sans murmurations.*

10. Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρι-
σμα, εἰς αὐτὸς αὐτὸ διχαρῶν-
τες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης
χάριτος. Θεῷ.

*Qui: chacun, selon qu'il a receu le
don, l'administre envers les autres, cò-
me bñs dispensateurs de la diuerse gra-
ce de Dieu.*

11. Ἐἵ τις λαλεῖ, εἰς λόγια Θεοῦ
εἴ τις διχαρῶν, ὡς ἐξ ἰσχύος, ὡς χε-
ρηγὰ ὁ Θεός, ἵνα ἐν πάντι δοξάζηται
ὁ Θεός διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστιν ἡ
δοξα τῇ πρὸς πάντας αἰῶνας
τῶν αἰώνων, ἀμήν.

*Si quelqu'un parle, qu'il parle comme
les paroles de Dieu: si quelqu'un admini-
stre, qu'il administre comme par la
puissance laquelle Dieu fournit: afin
qu'en toutes choses Dieu se glorifie
par Iesus Christ, auquel appartient gloi-
re & force au siecle des siècles, Amen.*

12. Ἀγαπᾶτε μὴ ἐνέζητε τῇ ἐν
ὑμῶν πειρασῇ, ὡς ἐπεί ἐστιν ὑμῶν
γινωσκόμεν, ὡς ἐπεί ἐστιν ὑμῶν συμβαίνει-
ν.

*Bien aimés ne trouvez point estran-
ge quand vous estes còme en la fournaie
le pour vostre epreuve, comme si quel-
que chose estrange vous aduenoit:*

13. Ἀλλὰ κατὰ κοινωνίαν τῆς
ἐξ ἰσχύος παθήμασι, χαίρετε ἵνα ἐν
τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ
χαρῇτε ἀγαλλυμένοι.

*Ains entant que vous còmmuniquez
aux souffrances de Christ, esioillez
vous ains qu'auili à la reuelation de la
gloire d'icelui vous-vous esioilliez en
vous esgayant.*

ד

14 וְאֵם תִּתְּרוּ עַל־שֵׁם הַמָּשִׁיחַ
עַל צָרֵי שָׁמַיִם וּמַשְׁכָּנָה
טוֹבִיכֶם וְרוּחָהּ מְשַׁבְּחָה
דֵּאלֵהָ מִתְּהִיבָהּ
אַל־יִכְוֹן (בְּאֵלֵינוּ גִּיר
מִתְּחַסֵּד וּבִכְוֹן מִשְׁתַּבַּח)

Se voi face ingratissimi per cagione del nome di Christo, voi sarete beati: perche lo Spirito de la gloria de Dio riposa sopra di voi, il quale quanto a loro è ben benestemante: ma quanto a voi è glorificante.

15 בְּלִחּוּד לֹא יָנֹשׁ מִכְּוֹן
אִיךְ קִטְלָה אִוּ אִיךְ גִּבְרָה
אִוּ אִיךְ עֵבֶד בִּישְׁתָּה (אִוּ
אִיךְ דְּרֹאֵה קִשְׁיוֹנָה
דֵּאלֵהָ) יִהְיֶה חַמֵּשׁ :

Nissun di voi patisca como homicida a lo, è ladrone, è malfattore, è appetitore de la cose altrui.

16 אִוּ בִּין חַמֵּשׁ אִיךְ כ
כְּרִיסְטִיָּנָה לֹא יִבְהֵת אֵלֶּהָ
יִשְׁבַּח לֵאלֹהֵהּ בְּהִנְיָה
שְׁמֵהּ :

Ma se alcuno è afflitto come Christiano, non se ne vergogna, anzi glorifica idio in questa parte.

17 מִטּוֹל דְּוִבְנָה הוּ
דִּישְׁנָה דִּינָה מִן בֵּיתָה ד
דֵּאלֵהָ אִוּ דִּין מִן מִשְׁכָּנָה
אִיךְ חֵרְתָּה דֵּאלֵינוּ
דֵּלֹא מִתְּחַסֵּס לִסְבָּרְתָּה
דֵּאלֵהָ :

Comincia cosa che egli è il tempo che el giudicio comincia da la casa de dio: è se primamente incomincia da noi, qual sera la fine de coloro, che son rebelli al Evangelio de Dio?

18 וְאִוּ זִיקָה לְחַסֵּן
חֵיָה רְשִׁיעָה וְחַסֵּן אִיכָה
מִשְׁתַּכַּח :

E se il giusto a gran pena si salva, dove comparirà l'empio e il peccatore?

19 מִטּוֹל הֵנָּה אֵלֵינוּ דְּחִסֵּן
אִיךְ שְׂבִיבָה דֵּאלֵהָ יִגְעֵלוּ
לֹה נִפְשָׁתָהּ בְּעֵבֶד
שְׂבִיבָה אִיךְ דֵּלְכְּרוּ
מִהִיבָה :

Per tanto quelli che patiscono per la voluntà de Dio, raccomandagli l'anima loro, come a quella che n'è fedel creatore, col ben fare.

ד

14 אֵם תִּתְּרוּ עַל־שֵׁם הַמָּשִׁיחַ
אֲשֶׁר־יִכְוֹן בִּי־רוּחַ הַקִּבּוֹד וְרוּחַ
אֱלֹהִים נָחָה עֲלֵיכֶם בִּי־כְאֻלָּה
נִחְרָה וּבְכֶם מְכַבֵּד הוּא :

Si soys vituperados en Nombre del Christo, soys bienaventurados: porque la gloria, y el Espíritu de Dios reposa sobre vosotros. Ciertamente segun ellos el es blasphemado, mas segun vosotros es glorificado.

15 וְאֵל יַעֲנֶה אִישׁ מִמֶּכָּם כְּמוֹ
רוּצָה אִוּ גִּבְרָה אִוּ פֹּעֵל עוֹלָה
כְּמִבְקֵשׁ כְּהֵנָּה אַחֵר לְהַתְּרוֹמֵם
עַל־אֲדֹנָיו בְּצִדּוֹךְ :

Asi que no sea ninguno de vosotros afligido como homicida, o ladrone, o malhechor, o cobdicioso de los bienes agenos.

16 וְאֵם יַעֲנֶה בְּנִצְרִי לֹא־יָבוֹשׁ
בִּי־אֵם יִכְבֹּד אֶת־אֱלֹהִים
בְּחֶלֶק חַיָּה :

Pero si alguno es afligido como Christiano, no se averguence: antes glorifique a Dios en esta parte.

17 בִּי־יֵשׁ־עֵת לְהַחֵל מִשְׁפָּט
מִבֵּית אֱלֹהִים וְאֵם בְּרֹאשׁוֹנָה
מִמֶּנּוּ מַה יִּהְיֶה סוּפָם אֲשֶׁר לֹא
מֵאֲמָנִים בְּבִשְׁרָת אֱלֹהִים :

Porque tambien ya es tiempo que el juyzio comience de la casa de Dios, y si primero comiença de nosotros, que fin sera el de aquellos que no obedecen al Evangelio de Dios.

18 הֵן צָדִיק בְּאֶרֶץ יִשְׁלָם אָהֵ
בִי־רִשָּׁע וְחֹטֵא :

Y si el justo es dificultosamente salvo, adonde parecerá el infiel y el peccador?

19 לָכֵן כָּל־אֲשֶׁר מַעֲנִים בְּרִצְוֹן
אֱלֹהִים אִיךְ לְבֹרָה גִּבְרָה יִפְקִידוּ
אֶת־נַפְשָׁם בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים :

Y por esso losque son afligidos segun la voluntad de Dios, encomiendenle sus animas, como a fiel possessor, haziendo bien.

ד

14. Εἰς ὃν διζέετε ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου, μακάριοι ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδοῦς ἀναπαύεται κατὰ ὑμᾶς ἀντὶ τῆς ἐκδοῦς κατὰ τὸν ὅτι ὑμᾶς δοξάζετε.

Si en vous dit inieur au nom de Christ vous estes bien-heureux: car l'Esprit de gloire & de Dieu repose sur vous, lequel quant à eux est blasphemé, mais quant à vous est glorifié.

15. Μη γὰρ τις ὑμῶν παροργισθῶς ὡς φονεὺς, ἢ κλέκτης, ἢ κατωπιδεὺς, ἢ ὡς ἀλλοτριολήπτης.

Et de fait, que nul de vous ne souffra comme meurtrier, ou larron, ou malfacteur, ou curieux des affaires d'autrui.

16. Εἰ δὲ ὡς χριστιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω διζέεται τὸν θεόν ἐν τῷ μέρει τῆς.

Mais si quelcun souffre come Christian, qu'il ne le prenne point à honte, ainsi qu'il glorifie Dieu en cest endroit.

17. Ὅτι ὁ καιρὸς τῷ ἀρχαγγέλου τοῦ κελύματος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ πνεύματος ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθέων τῶν & τοῦ διαγγελίου.

Car il est temps aussi que le jugement commence par la maison de Dieu & s'il commence premierement par nous, quelle sera la fin de ceux qui n'obéissent point à l'Evangile de Dieu?

18. Καὶ οἱ ἐδικαιοῦντο μὴ λυγροῦνται, ὁ ἀδίκος καὶ ὁ ὑμμετωλὸς καὶ φανήσιν.

Et si le iuste est difficilement sauvé, où comparoitra le meschant & le pecheur?

19. Ὡς καὶ οἱ πάροντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὡς πιστὸι καὶ ὡς ἀγαπῶντες τὸν ψυχῆς ἐν αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιῶν.

Que ceux-la donc aussi qui souffrent par la volonté de Dieu, lui recommandent leurs ames, comme au fidele Créateur, en bien faisant.

14. Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui est eius Spiritus: super vos requiescet (iuxta ipsos quidem maledictus afficitur, iuxta vos autem glorificatur.)

If ye be troubled vpon for the Name of Christ, blessed are ye: for the Spirit of glorie, and of God resteth vpon you: which on their part is euill spoken of, but on your part is glorified.

15. Nemo autem vestrum patiatur ut homicida, aut fur aut maledicus, aut alienorum appetitor.

But let none of you suffer as a murderer, or as a thief, or as an euill doer, or as a desire bodie in other mens matters.

16. Si autem ut Christianus: non erubescat, glorificet autem Deum in isto nomine.

But if any man suffer as a Christian, let him not be ashamed: but let him glorifie God in this behalf.

17. Quoniam tempus est, ut incipiat iudicium a domo Dei. Si autem primum a nobis: quis finis eorum qui non credunt Dei Evangelio?

For the time is come, that the iudgement must beginne at the house of God. If it first begin at vs, what shall the end be of them which obey not the Gospell of God?

18. Et si iustus vix saluabitur: impius & peccator ubi parebunt?

And if the righteous scarcely be saved, where shall the vngodly and the sinners appeare?

19. Itaque & hi qui patiuntur secundum voluntatem Dei: fideli creatori commendent animas suas in beneficiis.

Wherefore let them that suffer according to the will of God, commit their soules to him in well doing, as vnto a faithful Creator.

14. Selig seyd ihr / wenn ihr geschmächet werdet über dem Namen Christi / denn der Geist / der ein Geist der Heiligkeit vnd Gottes ist / ruhet auff euch. Bey ihnen ist er verlästert / aber bey euch ist er gepreiset.

Salige seyd / naach somt bespaeris for Christi naffen / Ihi den Nand / som er Heiligheds oc Guds Nand / huils paa eder. Hand bespaeris hoff dem / men hand pris is hoff eder.

15. Niemand aber vnter euch leide als ein Mörder oder Dieb / oder übelthäter / oder der inn ein frembd Aempt greiffet.

Ingen istant eder lide som en Mordere eller Tyff / eller Wisbedere / eller som den der trenger sig i fremmer Embede.

16. Leidet er aber als ein Christ / so schäme er sich nicht / er ehre aber Gott in solchem fall.

Men lide hand som en Christen / da skal hand icke skamme sig / men hand skal ære Gud i den maade.

17. Denn es ist zeit / daß anfahe das gericht an dem Hause Gottes. So aber zu erst an vns / was wilß für ein ende werden mit denen / die dem Evangelio Gottes nicht glauben?

Ihi der er tid at Dommen skal begynde paa Guds hus. Men begyndis hand forst paa oss / Hvad ende vil der da faa mer dem / som icke tro Guds Euangelio?

18. Vnd so der Gerechte kaum erhalten wirdt / wo wil der Gottlose vnd Sünder erscheinen.

De der som den Retferdige neppelige bliffuer beuaret / Hvor vil den vngudelige oc Syndere obenbarts.

19. Darumb welche da leiden nach Gottes willen / die sollen im ire seelen befehlen / als dem trewen Schöpffer in guten werken.

Der saare / huilte som lide efter Guds vilje / de skulle befale hannem deris Stæle / som den trofaste Stabere i gode Verninger.

14. Trypiti pohandni pro Gmno Pana Ggu Krysta / Vlahosiawenij budete: Neb to ro gestiti / a slawp / y mocp Bozji / a ten tierpji gest Duch geho / nad wami odpočiwa. (i strany gich jagiti rauhant legemu dze / ale i strany was si oslowan bywa.)

If ye by waies innocent wntis Krystusowa / blygoslaw. eni i riles / i riles abowiem duch chwaly Bozji odpoczywa nad wami / tierpji w dze le nich bywa blawion / ale w dze was test w testion.

15. Zabyj pal zwas netrp jako wrazeblni aneb Bli dze / aneb jako ziolawce / aneb ten tierpji gest jadosiwy cy iych wicz.

Zatym nisch jaden i was nle tierpiti jako meobowca abo zloz dze / abo zlozyna / abo jako ten tierpji si wira w cadje tierpji.

16. Palli lbo trpij jako Kri stan / nestydz se / ale welibij Boga i toho.

Wlektiti lako trzede kusa / nisch si nle si roma / owsem much chwaly Boga w tcy mierz.

17. Nebol gest kas aby se soud zaal od Domu Bozjho. A pontwadz napprow od nbo / tierpji pal bude konce tch tierpji newrkij Euangelium Bozjmu.

Abowiem cjas test aby se soud porjal od domu Bozjho / a test napprow pocyna se od nas / tierpji konce budje tch co nie sa posluhaymi Ewangelium Bozjho.

18. A pontwadz jagiti Sprawiedliwy ledwa spasen bude / bezbojny pal a hysny lde se / ofaje.

Wlektiti sprawiedliwy ledwa bywa zachowan / niepodobaj y arzeby g dzie si ofaje r.

19. A protoz y ci tierpji trpij woble wuo: Bozji / wtrnemu Ewangelii al poraukij Dus si swet w dobrich tnech i.

A tak ci tierpji tierpja woble woley Bozji / much dobre czynnac iemu porucza dusi swa / i ako stworzy cielowi wleznemo.

ה

1 בָּעֵת הַזֹּאת בְּיָמֵינוּ
הַיְשֵׁא דְאִיתָּ בְּכוּן. אָנָּה
הַיְשֵׁא דְבְּרִכּוֹ וְסִדְקָה
דְּחַשְׁוֹהִי דְּמַשְׁיָנָהּ וְשׁ
וְשׁוֹמְרָהּ דְּשׁוֹבְכָהּ הִוּ
דְּעִתִּיד דְּתִתְגַּלָּהּ :

Io prego i Seniori che son tra Voi, come quello che sono Seniore insieme con loro, e testifico de l'afflictionis da Christo, e partecipo da la gloria che si dee rivelare.

2 רְצוּ מִרְעִיתָהּ דְּאֵלֵּהָ
דְּמַשְׁלֵמָהּ לְכוּן וְסִדְקוּ
רִיחְנָאִית לֹא בְּקִטְרִיָּה
אַלֶּה בְּבִרְיָהּ לֹא בִּיּוֹרְנָה
טַבְּרָהּ אֶלֶּה מִן פִּלְה ל
לְכוּן :

Pasce il gregge di Christo quanto per Voi si può, benedicens eum, non gloriandosi, ma voluntariamente: non per dishonesto guadagno, ma con prompto animo.

3 לֹא אִידִּי מִרְעִיתָּ דְּמִ
דְּמִרְעִיתָּהּ אֶלֶּה אִידִּי
דְּתִתְּהוּן לְהוּן דְּמִרְעִיתָּהּ
שְׁבִירָתָהּ :

Non come signoreggiando sopra l'heredità del Signore, ma in modo che Vos siate cōjumpy del gregge.

4 דְּכִד יִתְגַּלָּה רִבְעִיתָהּ
תְּקַבְּלוּ מִנָּה כְּלִילָהּ
דְּשׁוֹבְכָהּ דְּלֹא חִמָּה :

E quando il Pastor principale apparirà, ne riportate la corona incorruttibile da la gloria.

5 נִאֲתִתּוּ עֲלֵימָהּ
אֲשֶׁתְּעֲבִדוּ לְקִשְׁיָכוֹן
וְאֲתִעֲבִדוּ חִיבָאִית מִ
מְכִיבִיבִי רִעִינָה לְיָ
חֲדָה מְטוֹל דְּאֵלֵּהָ
סְקוֹבְלָהּ הִוּ דְּאֵלֵּיּוֹן
דְּמִתְּרִימִין וְלִמְכִיבִיבִי
יְהִיב טִיבִיבִיבָהּ :

Similmente Vos giovani siate soggetti a i più vecchj, stando però tutti soggetti l'uno a l'altro. Vestitevi d'humilità: perche l'alto resiste ad i superbi, da la gracia a gli humili.

ה

1 לְזִקְנִים אֲשֶׁר בְּכֶם מִתְחַנֵּן
אֲנִי וְקוּ דְּעִדְכֶם וְעִד דְּתַמְדוּרִי
הַמְשִׁיחַ וְחִבֵּר לְכָבוֹד אֲשֶׁר עֲתִיד
לְהִגְלוֹת :

Yo ruego a los Ancianos que estan entre vosotros, yo Anciano también con ellos, y testigo de las aflicciones de Christo, que soy también participante de la gloria que ha de ser revelada.

2 רְעוּ אֶת־עֲדֵר הַאֵלֵּהִים אֲשֶׁר
בְּכֶם לְחֵבִיט לְרִאיוֹה וְלִמְקֹד לֹא
בִּגְזֹן כִּי־אֵם בְּרוּחַ נְדִיבָה לֹא
לְבָצוּעַ בְּצַע כִּי־אֵם מִכָּל־
לְבַבְכֶם :

Apacientad la manada del Christo quanto en vosotros es teniendo cuydado de ella, no por fuerza: mas voluntariamente: no por ganancia deshonestá, sino de vñ animo prompto.

3 וְלֹא כְּמוֹשְׁלִים עַל־הַגִּזְרִילוֹת
כִּי־אֵם הִוּ לְעֵדֵר לְצוּרוֹת :

Y no como teniendo señorio sobre las heredades del Sennor: sino de tal manera que seays desechados de la manada.

4 וְכִאֲשֶׁר יִגְלָה רֹאשׁ הַרוּעִים
תְּקַבְּלוּ אֶת־עֲטֻרַת הַכְּבוֹד לֹא
תִּיבֹשׁ :

Y quando apareciere el gran Principe de los pastores, vosotros recibireys la corona incorruptible de gloria.

5 וּבְמוֹכָר הַנְּעִרִים הַנְּעִי לִפְנֵי
הַזִּקְנִים אַךְ כָּלְכֶם תִּכְנְעוּ אִישׁ
לִפְנֵי רֵעֵהוּ וְתִלְבִּישׁוּ אֶת עֲנֵה
כִּי־אֵם הַאֵלֵּהִים לְלִצְיָם הוּא
יִלְיֶץ וְלַעֲנִיִּים יִתֵּן הוּא :

Semejantemente los mancebos, sed sujetos a los Ancianos, de tal manera que seays todos sujetos vno a otro. Vestios de humildad de animo, porque Dios resiste a los soberbios, y da la gracia a los humildes.

ΚΕΦ Α Α. 1.

Πρεσβύτεροι τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὡς συμπρεσβύτεροις, καὶ μάρτυρες τῆς χάριτος καὶ τῆς ἐλπίδος ἧς ἐστὶν ἐν ὑμῖν, ὅτι καὶ ἡμεῖς μετέλαβον τὸ μέρος τῆς πάσης ἀποκαλύψεως τοῦ δοξαζήσεως.

Les presbiteres Anciens qui sont entre vous, moi qui suis Ancien avec eux, je testifie des souffrances de Christ: &c qui suis aussi participant de la gloire laquelle doit estre revelée.

2. Παράνομιον ἔστι ὑμῖν ποιῆσαι τὴν ἑρσιν, ὁποσποῦντες μὴ ἀναγκασίως, ἀλλ' ἡκούστως, μηδὲ αἰσχροκέρδως, ἀλλὰ ὡς ἐκ τῆς πίστεως.

Paissez le troupeau de Christ qui vous est commis, en prenant garde sur icelui, non point par contrainte, mais volontairement: non point pour gain del' honneste, mais d'un prompt courage.

3. Μηδ' ὡς καὶ κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ ὡς παῖδες γυνόμενοι τῇ ποιμνίᾳ.

Et non point comme ays dominacion sur les hericages du Seigneur, mais tellement que vous soyez pour paixon du troupeau.

4. Καὶ ὡς ὡς παρρησίᾳ τῇ ἀρχιποιμνίᾳ, κομιθέντες τὴν ἀμαραντίνην τὴν δόξης ἐφ' ἧς ἐστέ.

Et quand le souverain Pasteur paroistrá, vous recevrez la couronne incorruptible de gloire.

5. Ὁμοίως νεώτεροι, ὑποτάσσεταις πρεσβυτέροις, πάντες ὅς ἀλλήλοις, ὑποτάσσοντες ἑαυτοὺς ἑκαστὸν ὡς ὅτι ὁ ὁ θεὸς ὑπερῷον ὁ ἀντιτεστῶν, ἀπέναντος ὅς δίδωσι χάριν.

Semblablement vous ieunes gens, assujettissez-vous aux anciens, tellement que vous soyez tous sujets l'un à l'autre: soyez parés par dedans d'humilité: pource que Dieu resiste aux orgueilleux, mais il fait grace aux humbles.

CAP. V.

Seniores ergo qui in vobis sunt obsecro, con senior & testis Christi passionum, qui & eius quæ in futuro revelanda est, gloriæ communitator.

The elders which are among you / I beseech which am also an Elder / and a witness of the sufferings of Christ / and also a partaker of the glory that shall be revealed.

2. Pascite qui in vobis est gregē Dei, providentes non coactē, sed spontaneē secundum Deum, neque turpis lucri gratia, sed voluntariē.

Feed the flock of God / which dependeth upon you / caring for it not by constraint / but willingly: not for filthy lucre / but of a ready mind.

3. Neque ut dominantes in cleris, sed formæ facti gregis ex animo.

Not as though ye were Lords over Gods heritage / but that ye may be examples to the flock.

4. Et cum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam.

And when the chief shepherd shall appear / ye shall receive an incorruptible crown of glory.

5. Similiter adolescentes subditi estote senioribus. Omnes autem invicem humilitatem insinuate: quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

Likewise ye younger / submit your selves unto the elders / and submit your selves every man unto another: because God resisteth the proud / and giveth grace to the humble.

Das V. Capitel.

Die Eltesten / so unter euch sind / ermahne ich / der mit Elteste vnd Zeuge der Leiden die in Christo sind / vnd theilhaftig der Herrlichkeit / die offenbaret werden soll.

Die Eldeste / som ere iblane eder / formaner leg / som er en aff de eldste oc ic bidner til den pine som er i Christo / oc delactig i den Herlighed / som skal openbaris.

2. Weidet die Herde Christi / so euch befohlen ist / vund sehet wol zu / nicht gezwungen / sondern williglich / nicht vmb schändliches gewinns willen / sondern von herzen grund.

Jeder Christi Hiord / som eder er befalet / oc seer vel til / Ideru ingede til / men velwillige / Icke for slum Binding skyld / men aff hertens grund.

3. Nicht als die übers Volek herschen / sondern werdet Fürbilde der Herde.

Icke som de der haffue Herredome offuer Folck / men verer Hiordens Exempel.

4. So werdet ihr / wenn er erscheinen wirdt der Erghirte / die unverwelckliche Krone der ehren empfangen.

Da stulle / naar den ypperste Hyree openbaris. anamme arens Krone som icke skal visne.

5. Desselbigen gleichen / jr Jungen sent Unterthan den Eltesten. Alle sampt sent untereinander unterthan / vnd haltet vest an der Demut / denn Gott widerstehet den Hochfertigen / aber den Demütigen gibt er Gnade.

Disligest / som ere Dnge / verer dem som Eldre ere / vnderdaniffe. Verer alle sammen huer andre vnderdanige / oc holder fast ved Vdmghed / Ichi Gud staar de Hofferdige imod / Men de Vdmgye giffuer hand Naade.

Kapitola V.

Starssch pal kietli gsau megy wami proshim / na spolu Starssch a swedel Krysstos wpsch vtrpenij / kietli gsent v vlastniskem slawp / ic kiera se ma w tasi budawcym zgawit.

Pkoss: Starssch Khorosy sa mtes osy wami / Khorosy tes y la tes stem / Starssch y swiadktem wos Krow Krysstosowy / y wej: sluktem chwaly Krowa ma byc obawionam.

2. Abysie passli stado Boszli kietli megy wami gesti / opas truglice ge ne bezdelo / ale s dos braumossli wedle Boga: ani pro mryly zyst / ale dobrowoln:

Pasela tczoda Krowa przy was test: miasa sa na puczy / m: z p: y: m: kienta ale dobrowolnie / m: kros n. o: hme zystu Boga: ale przy: y: m: m: sercem.

3. Anitakt naso panuglice nad lidem oddanym Bogu / ale gsauec vlneni prisladam si: du: y: wylimnitho omysla.

Ani tako panuiae nad bies: o: ietw: m: Bozym / ale tako badac przyklady tczobije.

4. Abyjse otaze Antise pasistkow / wezmie Korunu Slawy neporusschdmaw.

Agdy sic otaze ono Antise pasistkow / odniesie Korone chwaly Krowa mie wiadmie.

5. Etsat Wiladency / bud: se poddani Starssch / a tal wssychni pokoru wospolet vka: zugie / neb Duosh wssynym se protiwij / ale pokornym damo Wilost.

Etsa: m: loby badiet pos: stost: starssch / aby wssy: ledag: drugin byli poddani / pokora bas: d: ie we wnaty: o: chodzeni / ados: wiam Bog wssynym se sprzeci: wia: a pokornym damo iasli.

ה

6 אתמפכו הכיל תחית
אידה תקיפתא דאלה
יהי תרמכון פוכנא ד
הדרק:

*Humiliatoni dunque sotto la poten-
te mano di Dio, acciò egli vi esalti
quando sia tempo.*

7 וצפחכון פלה שדועל
אלהה דלה בנתי לה
עליכון:

*Ramettendo ogni vostra cura in lui,
perchè egli ha cura di voi.*

8 אתתעידו ונהדו בוטול
דבכון סטנא איר
אדנא נהם ומחלך ובענא
דלמנו יבלע:

*Siate sobrii e vigilanti, perciocchè il
diavolo vostro avversario, como un leone
ruggente, vi cammina intorno, cercando di
divorar qualcuno.*

9 קימו הכיל לקובלה כד
משדרין אנתון פה ימנו
דעו דאף על אחיכון דב
דבעלמא הנון הליו חשא
ערצין:

*A cui fate resistenza stando fermi ne
la fede: sapendo che le medesime afflizioni
s'adempeano ne la compagnia de vostri
fratelli che è nel mondo.*

10 אלהה דיו דסיבותא
הו דקרו לשוכחה דלעלם
כיד ישוע משיחא הו
דיהב לן כד נסיבד הליו
אולצנא ועידא דנחמין
ונשתדד ונתקיים ביה לעלם:

*Hoc l'Iddeo d'ogni gratia, ilqual ci
ha chiamati à la sua eterna gloria in
Christo Iesus, per chi hauerec alguno
partito, esso vi faccia perfezionar conformi,
fortificati, e stabiliti.*

11 דלה שוכחא ואוידנא
ואיקרא לעלם עילמיו
אמין:

*A lui sia gloria & imperio in tutti i
secoli, Amen.*

ה

6 לכו הפנעו תחת גבורת יד
אלהים למען יגביה אתכם
בעתו:

*Humillaos pues debaxo de la poderosa ma-
no de Dios: para que el hos ensalce quando fuere
tiempo:*

7 השליכו את יהבכם על
יהוה והוא יכלכלכם:

*Echando toda vuestra sollicitud en el: por-
que el tiene cuidado de vosotros.*

8 התעירו שקדו כיהובכם
השטר מחלך באדנא שואג
ומבקש את מי יבלע:

*Sed templados y velad: porque vuestro ad-
uersario el Diablo anda como leon bramando
enderredor de vosotros, buscando alguno que
trague:*

9 אשר עלי קומו צעונים
באמונה וידעתם כיהורגו יהוה
ובעותיו כאלה עברו על חכרי
אחיתכם אשר בארץ וצמתותם
לכלות:

*Alqual resistid firmes en la fe, sabiendo que
las mismas affliciones han de ser cumplidas en la
compañia de vuestros hermanos que estan en el
mundo.*

10 ואלהי כל חסד ורחמים
אשר קראכם לכבוד עולם
בישוע המשיח בענותתכם מעט
מעט הוא יכילכם לסעד לחזק
לאמץ ליסוד:

*Mas el Dios de toda gracia que nos halla
do à su gloria eterna por Iesus el Christo, despu-
es que vuerdes un poco de tiempo padecido, el
mismo hos perficione, confirme, corrobore, y es-
tablezca.*

11 ולו הכבוד והגבורה לעולם
עולמים אמר:

*A el sea gloria, y imperio para siempre, A-
men.*

ה

6. Ταπεινώθητι ὑπο τῆς κρα-
τῆς τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑ-
ψώσῃ ἐν καιρῷ.

*Humiliez vous donc sous la puis-
sante main de Dieu, afin qu'il vous e-
leue quand il sera temps:*

7. Πάσῃ τῇ μεριμνᾷ ὑμῶν ἐ-
πιτίθειτε τὴν αὐτῇ, ἵνα αὐτὸς
μετὰ σοῦ ὑμῶν.

*Dechargez vous tout votre souci sur
lui: car il a soin de vous.*

8. Κήρυτε, καὶ γρηγορεῖτε ὅτι ὁ ἐ-
πίδοξος ὑμῶν ὡς λέων
ἀρπάζει, περιπατεῖ ζητῶν
τίνα καὶ σπῇ.

*Soyez sobres, & veillez: d'autant
que votre aduersaire de diable chemi-
ne comme un lion ruggissant à l'encontre
de vous cherchant qui il pourra englou-
tir.*

9. Ὡς ἀντίστοιχοι εἰσὶν τῇ πίστει, ἐ-
πίδοτε περὶ αὐτῶν παθημάτων τῇ
ἐν κοινῷ ὑμῶν ἀδελφότητι οὕτως
καὶ ἐσώσεται.

*Auquel il vous fait resister, estans
fermes en la foy, sachans que les me-
mes souffrances s'accomplissent en la
compagnie de vos freres qui est par le
monde.*

10. Ὁ δὲ Θεὸς πάντης χάριτος
ὁ καλίστας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον
αὐτῷ δοξαῖαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὁ λίγων
παθόντων, αὐτοῖς καὶ ἀπορρίπτει ὑμᾶς,
ἐν εὐχαρίᾳ, διευθύνει, ἰσχυροποιεῖ.

*Or le Dieu de toute grace qui nous
a appellez à sa gloire éternelle en Iesus
Christ, apres que nous aurons un peu
souffert, vous parfait, affermit, fortifi-
e, & établit.*

11. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κρά-
τος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
ἀμήν.

*A lui soit gloire & force en tous
des siècles, Amen.*

ה

12. הליו ועוריתנה איך
דסכר אנא פתבת לכוני פיד
סילונס ארא מחימכנה
ומפס אנא וסחד אננה
החדא הי טיבותא שדירתא
האלההה תא דקמינו
אנרנו פה:

Per Syluano che e', secondo ch'io stimo, fedel fratello, ti ho scritto breuemente, esortandoti, e testificandoti questa esser la vera gratia di Dio, ne la qual voi stete;

13. שאלא שלמכוני עדתא
גביתנה דבכביל ומרקוס
בר:

La Chiesa che è in Babilonia, insieme con voi eletti, vi saluta, e Marco mio figliuolo.

14. שאלו שלמא חד דחד
בנשקתא קדישתא שלמא
עם כלכוני איליו דבמשחא
אנוני אמיו:

Salutate mi l'un l'altro col bacio de la charità. Paz sea á todos quandois vos cho sita in Christo I. x. v. Amen.

שלמת אגרתא דפטרס
שליחנה:

ה

12. בן ביד סלונס אחינו באמר
במו חושב אנכי במעט כתבת
אלכם מתחנן מעיד ומתנדה
אני כי זאת היא תחנת אמת
אלהים אשר קמם פה:

Por Syluano que hos es, segun yo pienso, hermano fiel, hos he escripto breuemente, amonestandohos, y testificando hos que esta es la verdadera gracia de Dios, en la qual estays.

13. שאלה לשלומכם עדת
הבחיירים אשר בכבל ומרקוס
בני:

La Yglesia que esta en Babilonia, juntamente elegida con vosotros, se hos encomienda, y Marco mi hijo.

14. שאלו לשלום איש אח
רעהו בנשיקת תאהבה שלום
לכם כלכם אשר אתם בישוע
המשחא אמר:

Saludâhos vnos à otros con beso de charidad. Paz sea con todos vosotros losque estays en Iesus el Christo, Amen.

תם ונשלם

ה

12. Διὰ σιλουανῆς ὑμῖν τῆ περὶ
ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὅλη-
γων ἐγραψα, ὡς ἀκαλῶν καὶ ἐ-
πιμαρτυρῶν ταῦτα εἶναι ἀληθῆ
χάρις ὃ θεὸς εἰς ὑμᾶς ἐρηκαται.

*Je vous ai escrit briuement par Syl-
uain nostre frere, qui vous est fidele,
comme i'estime, vous exhortant, & tes-
moignant, que c'est la vraye grace de
Dieu, en laquelle vous estes.*

13. Ἀσπάζεμαι ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυ-
λῶνι συνιλεκτῇ, καὶ μαρκοῦ ὁ
υἱός μου.

*L'Eglise qui est en Babilone, elle-
ue ensemble avec vous, & Marc mon
fils vous saluent.*

14. Ἀσπάζεσθε ἀλλήλους ἐν φι-
λήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πάν-
τοis ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἀμήν.

*Saluez l'un l'autre d'un baiser de
charité. Paix soit à vous tous qui estes
en Iesus Christ, Amen.*

ΤΕΛΟΣ.

CAP. V.

12. Per Sylvanum fidelem fratrem vobis, ut arbitror, breviter scripsi; obsecrans & contestans hanc esse veram gratiam Dei, in qua stantis.

Do Sylvanus a faithful brother unto you; as I suppose; have I written briefly / exhorting and testifying how that this is the true grace of God; wherein ye stand.

13. Salutat vos ecclesia, quæ est in Babylone, coelecta, & Marcus filius meus.

The Church that is at Babylon / selected together w. th you; salueth you; & Marcus my sonne.

14. Salutate invicem in osculo sancto. Gratia vobis omnibus qui estis in Christo Iesu, Amen.

Greet ye one another with the kisse of loue. Peace be with you all which are in Christ Iesus / Amen.

F I N I S.

Das V. Capitel.

12. Durch ewren trewen Bruder Silvanum / als ich achte / hab ich euch ein wenig geschrieben / zu ermanen vnd zu bezeugen / daß das die rechte Gnade Gottes ist / darinnen jr stehet.

Formedest eders trofaste broder Silvanum / som ieg acer / screff ieg eder liden til at formane oc at vidne / At der er den rette Guds Naade / som i staa vdi.

13. Es grüssen euch die / die sampt euch außertwehlet sind zu Babylonia / vnd mein Sohn Marcus.

De hilfe eder / som ere vdualde mer edert Babylonia / oc min søn Marcus.

14. Grüßet euch vntereinander mit dem Kuß der Liebe. Friede sey mit allen / die in Christo Iesu sind / Amen.

Hilser eder indbyrdis med kærligheds kyss. Fred vere med alle dem / som er i Christo Iesu. A M E N.

Ende der ersten Epistel S. Petri.

Kapitola V.

12. Po Sylvanowi wtrnem Bratru psal gsem wam / mam za to / kræce / s prosbau napominaje a swædecstw wydawage / ze tato gest prawda miłost Bożi / w kteręj stojcie.

Pisalem wam ná krotce pzet Sylvanú wíerného bráthá / láko rozumím / napominátac was y swádeczac / iż tá test prawdywa lástá Boží w Ktořey stojíte.

13. Pozdrawuge was Ekræw kteraž gest w Babiloně / autastnice wywolenij wasse ho :

Krotciol Ekrory test w Babilonie spoleczosc wybrany z wami pozdrawia was y Marek syn moy.

14. A Marek syn muog. Pozdrawuogez sebe we spolek polihbenim Swatym Wlloft wam wssem kicij gste w Krystu Gejissu / Amen.

Pozdrawiajcie leden druges go / poslatowanem miłosci. Posoy wam wysylim Ktořy testuće w Krystus c Teuščie / Amen.

Glonáwá se Prwni Kanony ta S. Petra.

